

35
ГРУЗИНСКІЙ

ДУХОВНЫЙ ВѢСТНИКЪ,

издаваемый под редакціею священника М. Георгія Хелидзе.

ГОДЪ IV.

საქართველოს

სახელმწიფო მახარებელი.

გამომცემის მ. ძეგუდღის გორგი ხელიძისაგან.

წელიწადი მეოთხე.

1868.

ТИФЛИСЪ.

ВЪ ТИПОГРАФІИ А. ЭНФІАДЖІАНЦА И К°.

Дозволено цензурою. Тифлисъ. Цензоръ I. Сулхановъ.

35

ცხოვრება

წმიდისა დიდისა მოწამისა ევსტათისა და სასულე-
ულთა მისთა (*).

წელსა მესამესა მარტიანე მეფის მეფობისასა, იყო სპასპეტი
ურთი ფრად მხე, რომელი მძლე იყო მარადის ყოველთა მე-
ბრძოლთა, გამოცდილი ფრად, ღ მონადირე ირემთა ღ ქურციკთა ღ
ათხ ფეხთა, მტირეთა ღ დიდთა. ამას ეწოდებოდა სახელით პლაკი-
და, ხოლო ცოლსა მისსა ტატიანა, ღ ესხნეს მათ მრნი ძენი; პირვე-
ლი იგი იყო ექსისა წლისა, ხოლო მეორე მთხისა; დიდად სასურ-
ქსელ იყო ყოველთაგან პლაკიდა, ღ მდიდარ ფრად მრწლითა, ცხ-
ვარითა, ურიცხვსა ცხენებითა ღ აქლემებითა, მქროთა ღ კეცხლითა,
რამეთუ სახლსა შინა მისსა იმსახურებოდნენ სამასნი ლანკანნი კე-
ცხლისანი.

(*) ცხოვრება ესე წარმოიგზავნა რედაქციაში მ. ბლაღოჩინის მღუდლის
იოანე შატბეროვისაგან, რომელმანცა განაცხადა რომ ამის დაბეჭდვით რედაქცია
ასიამოვნებს მთელს გორის უეზლსა; ღ ამისთვის ვასრულებთ მისს თხოვნას. რედ.

და ჭეჭანდა მსახერთა სიმრავლე ფრიადი. ესე იყო წარმართი საწმენდითა, გაწნა შემწე ყოველთა ჭირჭულთა, შიშველთა შემოსდა და მშვიერთა განაძღობდა პურიითა, და რომელნიცა ჭირჭულნი იყუნენ, ანუ სახეობილესა შინა მრავალგზის მისცის ფასი ჭ გამოიყუნის იგინი, და მონანი და მხეკალნი ღრმობისა წლისანი თავის უფალ-ჭეჭანის დიდითა ფასითა, და ყოველთა გლახათა შემწე ექმნებოდა.

ღმერთმან ყოვლად-ძლიერმან და მოწყალემან ამისი არა ინება უღელსა ქრისტე კერპთ-მსახურებისასა ყოფიდა ცხოვრებასა ამას, არამედ რათა მიემთხვას თავის-უფლებასა ნათლის-ღებისასა ქრისტე იესოს მიერ, და წმიდა სული თვისი წარუდგინოს მას, რომელმანცა მისცა მადლი იგი.

დღესა ერთსა აღვიდა მთად ზღაკიდა და ხედვიდა ყოველთა ხევთა და ღელეთა, რათა ჭზოლს მუნ მკეცთავანი ანუ ნადირთავანი. ხოლო იესო ქრისტე ძე ღმერთისა, რომელი ღმერთი არს, სატი მონისა შთაცრეს და კაცთა შორის იქცეოდა, ღმერთებსა დაიფანა კოტითა წმიდისაგან ქაღწულისა, ეგრეთვე აწ უფალი ჩვენნი იესო ქრისტე გამოუჩინდა და თავი თვისი ირმად გამოუცხადა, რომლისა ჭრქანი იყუნეს აღწევილ ვიდრე ღრუბელთაღმდეგ ჭ შორის ჭრქათა მათ იხილვებოდა სახეა ჭრქანისა ნათლითა შემკული.

და ესრედ რა ეჩვენა, მუის წიად იგაღტოდა ზღაკიდა მიერ ხევისა, და განუღნო მადნარნი და განისწრათა აღვიდესა ერთსა წულტუსა: ვითარცა იხილა ზღაკიდა ნადირი იგი შეენიერი და ქმნილი კეთილად, ფრიად და უფროსდა შეწინიერებითა ჭრქათათა, და შეჩებოდა ფრიად, რათა უჩვენოს თანა მოსაუდრეთა მათ საკვრჩქელი იგი ხილეს, სწრათად შეუდგა და განვიდა მადნართა მათ სრბითა დიდითა, რათა არა გამოეცხადოს ზღაკიდას შორის მონადირეთა მათ, არამედ სული იგი ჭეშმარიტებისა შეეწოდა მას, და შორად გამოიყუნა იგი მათგან, რათა თვისაგან გამოეცხადოს ზღაკიდას რა იგი წინა-უძს-

და ვითარცა განემოწა მონათავან აღვიდესა მას ფრიად ჭკონე-

ბდა კვლად მუნ იხილეს ნადირი იგი, და ვითარცა მიეჩინა იგი, უნდა
რათაშცა ესრელა ირემსა მას, მუის იხლა ხეგსა მას წიაღ-უკვლსა,
და ხმა-ჭყო ხმითა დიდითა და ჭრქუა, ჟი პლაკიდა! რად მდევნი მე
შენთვის მოვსულვარ და შენ მდევნი, რამეთუ სავლე, ვითარცა შენ ეგრეთ
მდევნიდა, ხოლო მე რომელსა მდევნიდა წიაღთა შთავისვი მდევარი
იგი ხემა, და ეგრედცა შენი მნებავს მოყვანება.

განსცვიფრდა დიდად და დაკარდა ქუჩუანასა ზედა პლაკიდა, და
ვითარცა წარხდა მცირედი ყაში, მოვიდა გონებასა ზე აღიხილნა თუალნი
თვსნი ხილუად თუ გინარს, რომელი ეტყუხ მას; და აჭა ესერა ჭ-
რქათაგან მის ირმისათა ხმა იყო რომელი ესმოდა მას, და ხედვიდა
პლაკიდა შორის ჭრქათა მათ ჟუარსა ბრწყინულად შემკულსა ანთრა-
კთა მიერ; და ჭრქუა პლაკიდა: რა არს ხმა რომელი მესმის, გამო-
მიცხადე მე თავი შენი, რომელი ეგე მეტყუადი. მაშინ სხესა მის
ჟუარისასა ხედვიდა, ვითარცა პირსა კაცისასა, და ჭრქუა: გულის-ხმა-ჭყავი,
რამეთუ მე ვარ რომელი განვიზრახევდ სოფელსა ამას კაცთა შესაქმესა, რა-
ყაშს წყალნი განიწულებოდეს და ქუჩუანა წყალთა ზედა დაემტკიცე-
ბოდა, უკუნი მოეხუჭოდა გარე, და სლუა მიზისა და მოვარისა გა-
ნეწესებოდა, ურემ კართა გარე მოქცეუა ნათლად ღამისა, რაყაშს
ზღუასა აღვრესებოდეს, რაყაშს მოვინუჭლნი ჭუართა ზედა განეწე-
სებოდეს, და ყოელი ქუჩუანა ოთხ-ფერხთა და ქუჩუ-წარმავალთა
ფერად ფერადითა აღივსებოდა და ყოველნი წყალნი აღიუსებოდეს მი-
წითომელად განწესებითა, რაყაშს ადამ ოთხკედლად აღეშენებოდა,
რათა იყოს თავ მერმისა ქადაგებისა, რაყაშს ევა მამაკაცისაგან გამო-
ვიდოდა და ეწოდა მას ევა მერმისა მის ძე ღუთისა ყოფისა. რამეთუ
მისგან ძე ღუთისა გამოსულა ცოლმისა იქმნა და შესულა ცხორე-
ბისა, რამეთუ ევა გამოითარგმანების ენა სივრცე, ენითა კაბადუკებრითა.
მე ვარ რაყაშს კაცი შეიქმნებოდა და ღმერთი კორცთ-შესხმად ვიდო-
და ქაწულისაგან, რაყაშს ნოე ვიდობანსა აღაშენებდა ფიცრითა ნაც-
ულად სოფლისა და მერმისა ჟუარისა აღმართებასა უჩუჭუნებდა, რა-
ყაშს აბრამი ძესა თვსსა შესწირვიდა და ტარიგი ნაცულად მოეცა,

წამეთუ მე ვიყავ, წაყამს სიკეთე ზიჩისა გამოიწერებოდა დაუდგრომელი, წაყამს სიბერე კაცთა მოძმე ჯოჯოხეთისა, წინამძღუარსი სიკუდილისა და ტუუილი წარმართთა კერპთმსახურებისა, და ჭეშმარიტი მოწმუნეთა, ამას ყოველსა ვიყავი მე მეცნიერ.

აწ ისმინე ჰლაკიდა და გულისხმასჭყავ, მეორე ესე სიტყუა. ყოველი წამელი მოწყალს კაცსა ზედა შობასა მისსა მოცემულ არს კეთილი და ბოროტი ღელუათა ზედა ამის სოფლისათა, და შენზედაცა წერილ არს და არა წარგხდეს, აჭა ესეკა ამალელი შენ საქმითა, მონაგებითა და სიმდიდრითა და თანაგამს შენ დამდაბლება თერად სიმდიდრისაგან, ვიდრემდის არა დაეტეს ქუჩყანასა ზედა სიმდიდრე შენი და მუის ამალდე შენ, და სუღითა წმიდითა, წამელი გეტყვს შენ სრულ იქმნე, წამეთუ კეთილი საქმე მოიზოე ცხოურებასა შენსა, სთქუ აწ უკუჩქ გინებსა დამდაბლება, ანუ მეჩმესა მას ყამსა, წამეთუ მომავალ-არს ყოველი ესე აღწერილი შენ ზედა? ხოლო იგი შეჩქუნდაც რქუა: გეკედრები უფლებასა შენსა, უკეთუ არა თანა-წარმივალს, მაცადე ვიდრე ხუალისადმდე, წამეთუ ვუთხრა მხეკალსა შენსა მეუღლესა ჩემსა, მგებდე მე ადგილსა ამას, გეკედრები შენ, და ხუალე მოვიდეც გითხრა შენ ყოველი. ჭრქუა მას ჩუჩნებულმან მან მეორედ, უკეთუ ხუალე მოხუალ აქა, განიბანე ზირველად წესსა მას ქრისტეანებისასა მღუდლისაგან და ამისა შემდგომად იხილო ზიჩი ჩემი ადგილსა ამას.

და ვითარცა გაჩდამოვიდა ჰლაკიდა მიერ მთით და მოვიდა სანლსა თჯსსა, დაიწყო მიმწუნარი თხრობად ჩუჩნებისა მის ცოლისა მიმართ თჯსისა; და იყო წაყამს აღასრულნა სიტყუანი იგი ჩუჩნებისანი, ამისა მიმართ ღაღადჭყო ცოლმან მისმან ხმითა მალლითა და ჭრქუა: ჯუარცმული იხილესა უფალთ ჩემთ, წამელსა ქრისტეანენი მსახურებენ, და უფროსად იგი ღაღადებდა და იტყოდა, ძეო ღუთისაო შეგვიწყალენ ჩვენ და ორნი ესე ყრმანი ჩუჩნნი, და ვითარ გამოიგითხზდა, მიუგო და ჭრქუა: გუშინდელსა ღამესა ვიხილე მეცა ჩუჩნება ესე, წამელი შენ მითხარ მე; ესე არს თავადი ქრისტე, არამედ ნებითა თჯსითა ამა ხატითა გამოგეტყვდა შენ, წამეთუ თჯნიერ ხათ-

ღისაღებისა ვართ ჩუბნ, აწ მოკედ ამას ღამესა ფარულად ნათელყო-
ღათ და ხუალე წარვიდეთ ადგილსა მას, და თქუა ნუ თანა წარგუი-
ვლენ აღწერილი იგი, არამედ აწ დაკმდაბლდეთ ვიდრე ძლიერება არს
ჩუბნ შორის, და ნუ უკანასკნელ სებერისა ყამსა, რამეთუ უმჯობეს
არს გამოსლუა სახლით, და მოლოდება ცხოვრებისა, ვიდრე არს ცუდ-
თა შინა ყოფა და მოლოდება ცეცხლისა.

მაშინ შუალამესა ოდენ, წარყუანეს ორნი იგი ყრმანი და მი-
იღეს ნათლისაღება, სახელითა მამისათა, და ძისათა, და სულისა წმიდი-
სათა, ზღაკიდანს უწოდეს ევსტათი და ცოლსა მისსა თეოფისტა და
ყრმათა მათთა პირ მშორა მას აღაზი და მეორესა მას აღაქისტოს:
და ჭრქუა მღუდელმან მან: ღმერთი იყოს თქუბნთანა და აღაორძინენ
თქუბნ სასუფეველსა ცათასა, ვუწუი რამეთუ ხელი ღუთისა არს თქუბნ-
ზედა, ხოლო თქუბნ, რაყამს განისუბნებდეთ სამოთხესა მას ფუ-
ფუნებისასა, მოიხსენეთ სახელიცა იოანესი.

და ვითარცა განთენა მოიბა ევსტათი ცხენი და განვიდა ველად. ვი-
თარცა მიეახლა ადგილსა მას მადნარსა მახლობლად, წარვიდა ადგილსა
მას სადაცა იხილა ჩუბნება იგი და იხილა ხატი იგი, ვითარცა პირვე-
ლად, დაკარდა პირსა ზედა თჳსსა, ღაღად ჰყო და სთქუა:

გვედრები უფალო, გულის ხმა ვჭყავ, რამეთუ შენ ხარ ქრის-
ტი ძე ღუთისა ცხოველისა, და აწ მოვსრულვარ მე რათა გვედრო
შენ უხრწნელსა, უფალსა რათა ჩუბნ აწ დაუთმოთ უფალსა რამელი ესე
წინა გვიძს სიბდაბლე, და ნუ უკანასკნელ სიბერისა ყამსა, და მიიქ-
ცია უფალმან ხატი იგი თჳსი დიდებითა თჳსითა, და ჭრქუა მათ, ნე-
ტარ ხაროთ თქუბნ, რამეთუ ნათელი მადლისა ჩემისა შეიმოსეთ და
ეშმაკსა ჭსძლეთ, ამას სამსა დღესა იყოს ყოველი შენ ზედა, ეკრძა-
ლე ნუ უკუბნ გულისა შენსა სიტყუა გმობისა მოგივიდეს, ხოლო რა-
ყამს აღორძინდეთ, მეორედ მოვიდე თქუბნდა და წარგიყუანენ თქუბნ,
და ესე ვითარცა ჭსთქუა ამაღლდა უფალი ზეცად, და ვიდრე გარდამო-
სულამდე ევსტათისა, მოესრნეს ცხენნი მისსნი სამეოც და ათნი, და
მრავალნი მონანი და მსახურნი. და მეორესა დღესა მოიწია რისხუა,

ყოველი სამწესო მისი, ცხენები და აქლემები ბხედლები მისი მოიხრას; ხოლო ხრესას დღე და ზღუდენი იგი სამოთხისა მისისნი განსაცხრომელნი და ეცხეს, და მადლნი ტაძარნი მისნი, და მოიწია სიმრავლე გლახაკთა, და აღიჭრეს მონაგები ეკსტათისა, და არა რა დაუშთა მას უამსა, რამეთუ მეფეცა წარმართებულ-იყო გზასა მას სხარსეთისასა. სიხარული დიდი იყო მეგობართა ეკსტათისათა, ყოველნივე ეცინოდეს მას, ხოლო ცოლმან მასმან განიზრახა ზ ახრეს და ჭრქრქარსა თვსსა: ისმინე ჩემი უფალა, მოკვდ წარვიუწანეთ ორნი ესე ყრმანი და ვიკლტოდეთ ამის ქალაქიდაჲ, რამეთუ საუკედრქელ ვიქმნენით, რომელნი იგი გვიცნობდნენ ჩვენ ზირველ; და მას ღამესა აღვიდნეს ყრმანი იგი ზურგსა და წარემართნეს გზასა ეკსტათისასა, და ორდღე ვიდოდეს გზასა ვიდრე მიიწივნეს ზღვს-ვიდესა და ჭვრეს ნავი და ნავის უფალი ნათესავთაგან ძაღლის თა ვთა, და შესხდეს იგინი ნავს და ვიდოდეს, ხოლო იყო ცოლი ეკსტათისა შუწნიერ ზირითა, რამეთუ არავინ იყო ქმნილი დედათა შორის უკეთეს მისსა, და ვითარ ვიდოდეს იგინი უფსკრულსა შინა, ეტრთა აღა მენაკეთ მოძღუარი ცოლსა ეკსტათისასა და განიზრახა ზაკვა თავით თვსით, და ჭსთქრქარს: რაჟამს განვიდოდინა იგინი ზღვთ, სასუიდლად ნავისა არა მივსტე ცოლი ქმარსა თვსსა, და უკეთუ მაცდილობდეს ზღუასა შთავადო იგი, და იყო რაჟამს გავიდოდეს იგინი ზღვთ არა ინება ძაღლის თავმან მიცემად ეკსტათისა ცოლი თვსი, და ვითარცა იწყო ეკსტათი ღაღუად, თუალ უუწნა ძაღლის თავმან მან, რომელნი თანა-უდგეს მენაკენი, რათა უფსკრულთა შთავადონ იგი. ვითარცა გუფლისკმა ჭყო ეკსტათი მისა მიმართი იგი ზაკრეს, უნებლიეთ დაუტევა თვსი იგი მეუღლე, და წარმოიუწანა ორნი იგი ყრმანი და შთასრეს ქურქსა და აღვიდნა იგინი ტირილით, და გოდებით ვიდოდა და იტყოდა, ვაჲ თქუწნდა უბადრუკთა, რამეთუ დედაჲ თქუწნი მიმტაცეს კაცთა უცხრო თესლთა, და უამსა რისხვსასა შესჭამონ იგი ძაღლის თავთა, და ვითარ წარვიდოდა იგი გზასა მას, მიიწია იგი მდინარესა ნილოსისასა და სიდიდითა მით წყლისათა შეშინდა მათ ყრმათა

აღვიდებოდ და წიაღყუანებოდ ტვრთვთ, და აღვიდა უმრწემესი ყრმა
ზურგსა ზედა, და მეორე იგი დაუტეჲს ამიერ, ნუგეშინის-ჴსტემდა მას
და ეტყოდა, აწ მოვიდე და წარგიუჲანო შენცა და ვითარ წიაღი-
ყუანა ყრმა იგი და უკუმოიქცა ერთისა მის ყრმისა და მოიწია შუა
მდინარისა, მიეჩიღგან აღიტაცა ლომმან და მეორე აღიტაცა მგელმან,
და ვითარცა იხილა ევსტათი, იფხურდა თმათა თავისა თვისისათა, ზ
უნდა რათამცა თავი თვისი შთაგდის წყალსა მას, გარნა აიძულა თაჲ-
სა თვისსა და გამოხდა მიერ წყლით.

ხოლო ლომმან მან წარკლო მდინარე იგი, და აქუნდა ყრმა იგი
უბიწოდ ქედსა მისსა ზედა და მიწბიოდა, ზ ვითარცა იხილეს მწყემს-
თა დეჲნა უყუჲს ლომსა მას და ნებიოთა დჲთისათა მიუღეს ყრმა
იგი ცოცხალი, ხოლო მეორე იგი, რომელი წარიტაცა მგელმან იხი-
ლეს მხუნელთა ველსა ზედა, მიწბიოდეს დიდითა კმითა, ძალლები მი-
უტეეს და მოუღეს მგელსა მას ყრმა იგი.

მწყემსნი და მხუნელნი ერთისა დაბისანი იყუნეს; ხოლო მამა
იგი მათი კიდოდა, გოდებდა და სტიროდა და იწუზბოდა ცრემლითა
და სისხლითა, რომელნი გარდმოსდიოდნენ თჲსათაგან მისთა, და
ხედვდა ჴაერთა აღშოფოთებულთა და მოისვენებდა ცოლსა და შვილთა,
და იტყოდა დიდითა ტირილითა და გოდებითა: ვაჲ მე ოდესმე შუჲ-
ნიერსა ხესა და აწ განხმელსა, ვაჲ მე ოდესმე თავ გვრგვნიოთა სავ-
სესა და აწ წარტყუჲნილსა და დაშთომილსა, ნაყოფნი იგი მუცლი-
სა ჩემისანი მკეცთა შესჭმნეს, სამოთხე იგი შუჲნიერი მოკლებულ ზ
ნერგი იგი დაწულ; ვაჲ მე ვაჲ მე ევსტათის, რომელი აწ დაუდგრო-
მელსკარ, ვაჲ მე ვაჲ მე, რომელი ოდესმე მთაჲარ, და აწ მრწემ,
ვაჲ მე ვაჲ მე, ოდეს მე მეფე, და აწ სძაგულ, ოდეს იგი ვიყავ სძა-
სპეტი და აწ მწირ: ვაჲ მე ვაჲ მე, ოდეს იგი ვიყავ ბევრეულთა ზე-
და უფალ, და აწ ოთხნი დაკშითით, და ოთხთა მათთაგანი მე მარტო
დაკშთომილსკარ: და აწ შენ უფალო ღმერთო ჩემო, ნუ ადრე აღმ
ფხური მე, რათა ოდეს განკეშორო ხორცთაგან, ყოვლადვე სული ჩე-
მი ცოდვლი წმიდად მოვიდეს შენდა, რამეთუ მოვიხსენებ მე იობი-

სასა და თავს ვიდებ მე საღმობასა, არამედ არა ესრედ დაუცხრომელ
იყო ჭირი მისი, რამეთუ ნაყოფნი მუცლისანი უწყოდსა სადა დასხნას;
ხოლო მე უბადრუკი ყოვლადვე აღფრუად ვიზო, ნაბერწყალი მტი-
რე სახმილისგან განკრძომილგარ, ნიავ ქარი მძაფრი მოიწია და აჭა
ესეკა აღსასრულსა წინასწარ ვხედავ, ნუ გარე მიიქცევ ზირსა შენსა
ხემგან, უფალო ძალთაო, მრავალსა ამას სიტყუასა, რომელსა ვიტყვ
შენდა მიმართ, რამეთუ საღმობათა შეუზეროე მე, და უნებლიეთ ვი-
ტყვ სიტყუასა ამას, რომელ არა წეს არს, რამეთუ რომელი იგი არა
მაქუნდა, იგი არს ხემთანა და რომელი მაქუნდა იგი მიმელა, ცუდი-
თა წუხილითა დაჭდნები, მომეტ მე უფალო ქრისტე ყოველთაო გან-
სუჭნება ჭირთა შინა ხემთა, ნუ უკუჭ ამასსა სიტყუასა ვიტყოდე და
შეგცოდო შენ და გარეშე სამწყესოსა ვიზო და მკეტთა შემკამონ.

ვითარცა ჭსოქუა ესე ყოველი მიიწია დაბასა ერთსა, რომელსა
აწოდებოდა ბატისან, და ეკედ რებოდა მეოფთა მისადგილისათა და და-
დგინეს ვენახისა მცუჭლად მკვიდრთა მისადგილისათა ათხუთმეტი
წელი სასუიდელოთ; ხოლო შჯლნი მისნი აღიზარდნეს დაბასა მას, რომ-
ელსა სახელადუა მიმლე, და მეგობარ იყუნეს ურთიერთას, და
ძმობა არა უწყოდნენ; ხოლო ძაღლის თაკმან მან წარვიუნანა ცოლი
იგი ეკსტათისი და წარვიდა თჯსა ქუჭყანასა, და მადლი ღუთისა
ჭუარვიდა დედაკაცსა მას უცხო თესლთა შორის, რათამცა არავინ შე-
ეხო მას ყოველთა მათ ყამთა მისთა; და იყო მათ დღეთა შემდგომად,
აღსდგეს უცხო თესლნი რომთა ზედა ბრძოლად, და მოიხსენებდა
ბრძოლათა მათ თჯს მეფე მარკიანე, უცალოებითა მით ბრძოლისათა
უცხო თესლთა ზედა, ჭრქუა ვითარ უხინო იქმნა სპასპეტი იგი ეკს-
ტათი. ვითარცა გულისგმა ჭყო, რამეთუ თჯნიერ ბრძანებისა მისისა
წარვიდა მიერ ადგილით, და მოუწოდა ყოველსა მისსა ერსა და წარა-
უღინნა ყოელსა ქალაქებსა და დაბნებსა და ჭრქუა მათ, რომელმანცა
მომგუაროს მე პლაკიდა, შეესძინო რაჭიკსა მისსა ათხუთმეტი წი-
ლი და რჩნი მათგანნი ანტიოხოს და აკაკი, რომელნი იყუნეს ხელ-
მწიფეებსა ზედა, მიიწივნეს დაბასა მას სადა იგი იყო ეკსტათი.

ხელე ევსტათი წინასწარ ხედვიდა მათ შორით და განიცდიდა
სახეს მათსა და ხილვას, და იცნნა იგინი და მოიხსენა მან ჰირველი
იგი სიმდიდრე იუსი, და იწყო ურკად და მწუხარებად და ილოცვდა
იგი უფლისა მიმართ ღმობიერებითა და ჭსთქუა:

უკალე ღმერთე ძალთა, ღმერთე მამათა ჩუწნთა, დღეს
მას ცნობისასა ბრძანე ხილუად ჩემდა მეუღლისა მის ჩემისა და უბადრუკ-
თა მათ ყრმათა ჩემთა, რომელნი ცოდვითა ჩემითა მხეტთა შესაჭმელ-
იქმნეს უბრალონი, მომეც მე ღმერთე, წყალობა შენი, რამეთუ ამას
სოფელსა დაკვიწიწი იგინი, და მერმესა მას დღეს აღდგომისასა მიჩუწნენ
იგინი, რომელნი წელთა ჩემთაგან გამოხდეს. მაშინ ხმა ესმა ზეცით
და ჭრქუა მას, ნუგეშინს ჰი ევსტათი, რამეთუ ამას სოფელსაცა იხი-
ლე ცოლი შენი და შვილნი, და აღდგომისა უამსა მრავალთა შემწე-
ყო, რომელნი სახელთა შენითა ითხოვდნენ წყალობასა, და სახელი
შენი განკადიდო შორის კაცთა ნათესავისა. ხელე ჭხედვიდა რა აღვილსა
მას სადაცა ჭსდგა კლდესა ზედა, შორის ორთა მხედართა მომავალ-
თა, იცნნა იგინი და მოელოდა მათ: ხელე რაჟამს მოიწივნეს, მშვი-
დობა მისცეს მათ ევსტათის და მანცა მშვიდობა მისცა, და მათ
ჭრქუა, უკეთუ იცი ძმარ აღვილსა ამას კაცი უცხო, რომელსა ჭრქუიან
ევსტათი და ცოლი მისი და შვილნი მისნი ორნი, გვითხარ ჩვენ, რა-
თა ნიჭი დიდი მოიღო ჩუწნგან; ხელე იგი შეძრწუნდა ფრად და გერ
უძლო სიტყვის მიგებად მათდა, და მერმე ჭრქუა მათ, არა ვიცი მე აქა
ეგი ვითარნი კაცი, არამედ მცირედ დაადგურით, სახლსა რომელსა მე-
ცა სტუმრად ვიმყოფები, რამეთუ მეცა უცხო ვარ აღვილსა ამას, და
თუ ჭხოთ ღვინო საწყაულ ერთ მიგცე თქვენ სასმელად სიტხისა
ამისოჯს: და წარვიდა ევსტათი და ჭრქუა მამასახლისსა თუსსა: მეგო-
ბარნი ჩემნი მოვიდეს შორით აღვილით, აწ მივართუთ მაგათ ჭამა-
დი კეთილი, რათა მომიმადლო მე მათოჯს, ვინადგან მოვიდეს ჩემ-
და, და ყოველივე მიგცე შენ უამსა მას, ოდეს მომავლენდეს სასუიდელი
შენი, ხელე მან გულ-მოდგინებითა დიდითა დაუმზადა მათ ჭამადი,
და ვითარ ინახიდგეს მამასახლისი მის კანისა, მიაწმიდა ღვინოსა ჭ

ეკსტათი უმზადებდა საჭმელსა და წყალს, და გამოვიდის ცარკე და ტირილდა და დაიბანის ჰიჩი და შევიდის და მსახურებდა მათ. და იყო სასწაულად ექლსა მას ეკსტათისას, რამეთუ წყლული იყო იგი ბრძოლასა შინა: და ვითარცა მსახურებდა იგი, ერთმან მან მხედართაგანმან, რომელსა ეწოდა ანტიოხოს, მიხედა და იხილა წყლული იგი ქედსა ზედა ეკსტათისსა და იცნა იგი, და მუის ახლდნა და მოეხვია ქედსა ეკსტათისსა, ამბოჩს-უყოფდა და ტირილდა, ხოლო ძმა იგი აკაკოს განიზრახვიდა გულისა თჳსსა და სთქჳს, რამე არს ესე? და მიხედნა მანცა და იხილა სასწაული იგი, ახლდნა იგიცა მუის და მოეხვია ზე ამბოჩს უყო ეკსტათის ზე სახლეულნიცა იგი ამბოჩს უყოფდეს და სტირლოდეს მათ თანა, და შეკრბეს მუნ მეოფნი მის დაბისანი და იტყოდეს, რა არს საქმე ესე? და ვითარ მცირედ დადუმნეს, ჭკითხვიდეს ცოლსა და შჯლთა მისთათჳს, და მან ჭკქჳს მათ, არა ვიცი შე ეკსტათი და არცა ეკსტათი ვარ, რასა შრომას შეამთხჳსკთ შე? ხოლო მათ ჭკქჳს: შენ ხარ უფალი ჩჳსნი ეკსტათი და მოიქცეს და უთხრეს ყოველთა მათ კაცთა მის დაბისათა, სიმხნე იგი სხასპეტობასა შინა, ხოლო მათ ვითარცა ესმათ ესე, სტირლოდეს ფრიად და იტყოდეს, ვითარ ესე ვითარი კაცი აზნაურნი მუშაკად ჩჳსნდა ღირდა და მოვიდეს ყოველნი იგი და შეურდებოდეს მას, ხოლო მხედართა მათ აღმოიღეს წიგნი და მიუბჳრეს ბრძანება მეფისა, და ვითარ ჭკითხვიდეს ცოლისა და შვილთა მისთათჳს, ჭკქჳს მათ, ვითარმედ მოისრნეს იგინი, და მოიყუანეს ეკსტათი და შემოსეს და წარემართნეს გზასა თჳსსა სიხარულით, ხოლო მდაბიონი იგი ჭსტირლოდეს ზე თანა უვიდოდეს მას, და იგი ღოცვიდა მათ და უკუნ-აქცივნა იგინი დაბად თჳსად. ვითარცა მიიწივნეს მეფისა მიმართ იგინი და იხილა მეფემან ეკსტათი, ჭკქჳს მას: რად ესრედ განგუშორო ჩჳსნგან ესოდენტა ამათ ჟამთა, ხოლო მან იწყო ყოვლისავე რა იგი შეემთხჳს მას, და შეკრბებოდეს მისსა ყოველნი იგი მთავარნი, და ტირილით ისმენდეს სიტყჳსსა მას მისსა, რამეთუ უთხრობდა მათ ცოლისა თვისისასა, ვითარ იგი ზღჳსსა შინა მიუღეს და ვითარ იგი შვილნი მისნი

მხეტთა მისტაცნეს და ვითარცა იგი ჭირი დიდი მოიწია მის ზედა, და იყო დიდი შეკრება ქალაქსა მას შინა, ხოლო მეფემან ნუგეშინისსცა მას და დაადგინა იგი სპასპეტად. ვითარცა იხილა მან, რომეთუ ერთი არა კრებულ იყო, წარველინსა მონანი თვისნი შეკრებად მხედარა და ორნი კაცნი რომელნი წარველინეს შეკრებად მხედართა, მოვიდეს დაბასა მას, სადაცა ძენი იგი ევსტათისნი აღიზარდნეს, რომეთუ იუჟნეს პირნი მათნი ვითარცა ნათელნი მზისანი და ჭასაკოვან და კეთილად შეტყუებულ და უბიწო.

მაშინ მკვიდრთა მის დაბისათა, მოსცნეს ორნივე იგი ძმანი მხედრად მეფისა, რომეთუ უცხო იუჟნეს იგინი მათ შორის, და მოიღეს მათგან ოც და ათი დრახმანი და წარმოიუჟნეს იგინი და წარუდგინეს ევსტათის, და ათასნი კაცნი სხუანი შეჭკრიბნეს მხედართა მათ; ხოლო ევსტათი მათ ყოველთა შორის პოვნა ორნი იგი ძმანი სათნონი ყოველითავე და დაადგინნა იგინი მთავრად ერსა ზედა, დაბასა ზედა და ყოველსა მონაგებსა მისსა და შეიუჟნნა იგინი თურიად, რომეთუ ღუთისა მიერ მოცემულსა ბუნებათა მამა დედათსა სურვილი ჰქონდა სიყვარული შჯლთა თვისთა. მაშინ შეკრება ყოველი ერთი იგი მისი ჰქონდა მეფისაგან და ყოველთა მთავართა მისთაგან, და წარმართა იგი ბრძოლად და მიიწია იგი ელმიდად და მოსრნა იგინი და წიაღელონობი მდინარე და წარმოიწია სოფელსა მას წარმართთსა, რომეთუ უფალსა მიტყუანდა სადაცა იყო ცოლი ევსტათისნი: ხოლო მთავარი იგი ნებითა ღუთისათა მახლობლად კარავსა მას ცოლისა მისისასა დასდგა.

დღესა ერთსა ორნი იგი ძმანი მივიდეს სამოთხესა მას სამხრად და დასხდეს კარავსა მასთანა ნერგსა ქუჩაჲ, და იტყუოდეს სიყრმისათვის ურთიერთათს; ხოლო დედაჲ იგი მათი ჭსჯდა სარკმელთა ზედა მახლობლად მათსა, ჰქონდა პირველთა მათ ჰქონდა ოც და ოცდაათი სიტყუათა მათ ჭსჯუთასა: ოდეს უთხრობდა უხუცესი იგი ძმაჲ ძმასა მას უმრწემესსა, არა რაჲ სხუა მოვიხსენი, გარნა ესე, რომელ მამა ჩემი მახსოვს სპასპეტი ჰქონდა ჩემი თურიად შეჭნიერი, ჰქონდა ჩემი მწიოთურ

თბითა, და მამამან ჩუქნი მან შთაგვსხსა ქუჩისა შინა და აღვიკიდნა ზურგსა, და დედა ჩუქნი თანა გვიკიდოდა, და აღვიკიდით ნაკსა, და დედაცა ჩუქნი ჩუქნი თანა, და არა გუწყო რა შექმთხვა ზღუასა შინა, და შთა ანუ თუ რაღა მოეკლინა, ხოლო მამამან ჩვენმან აღვიკიდნა ჩვენ და ტირილით ვიდოდა, და მივიწიებით ვიდესა მას მდინარისასა, და წიაღიუქანა უმრწემესი ძმა ჩემი და მე ამიერ დამიტყვა ვიდესა მის მდინარისასა, და ვითარცა მოვიდოდა იგი ჩემდა, აღმატაცა მე ლომ-მან და მიმიღეს მე მწყემსთა, და აღვიზარდე დაბასა მას, რომელი შე-ნცა იცო, ხოლო მამასა ჩემსა და დედასა ჩემსა არა გუწყო რა შექმ-თხვია: მუის ახლდნა ძმა იგი მისი და ჭრქუა მას ტირილით, გუფუგ-ბი ძალსა ქრისტესსა, ძმა შენი ვარ მე, და ესმოდა დედასა მათ-სა და შეძრწუნდა გული მისი ფრიად, და გულის-ხმა-ჭყო, რამეთუ შვილნი მისნი არიან, და იხილნა ჭაბუკნი იგი, ვითარ შექმთხვიანეს ურთიერთს და სტიროდეს, შეძრწუნდა გული მისი ფრიად და სტირო-და მწყურხრადმდე, და ხუადისა დღე მივიდა ეკსტათისა ცოლი თვისი და ჭრქუა მას: გუკედრები შენ უფალო, მეცა რომელი ვარ, და რამე-თუ წარმიუქანო მეცა სოფლად შენდა, რომელსა წარხვიდოდე შენ ამი-ერ აღვიკიდით, და ვითარ ამას ეტყოდა ხედიდა პირსა ქმრისა თვისი-სასა. და ჭრქუა მას, გუკედრები შენ უფალო ჩემო, ნუ გძაგ მხეკალი ესე შენი, მითხარ მე ცხოვრება შენი პირველი, ნუ უკრძალ შენ ხარ, რომელმან წარმწყობიდე მე, რომელსა მე ესე ვჭკონებ, მითხარ მე გა-ფუფცებ ძალსა ქრისტესსა.

ვითარცა ესე ესმა ეკსტათის, რამეთუ სოფელსა მას წარმართთასა ქრისტესსა სახელ-ჭსდებს, განიზრახა და ჭსთქუა, რამეთუ რომთა ქვე-ყანასა, ქრისტეიანე ყოფილ-არს. იწყო თხრობად მისა მიმართ, ვითარ იგი იტყოდა სიტყუასა ერთსა, რა იგი შექმთხუა მას ყოველი ბოროტი იგი წინას-წარ უთხრობდა ყოველსავე მას, რაღა იგი შექმთხვას მას, და იწყო თხრობად, ვითარ იგი შენაკეთ მოძღუარმან მიუღო ცოლი იგი მისი, და იგი უთხრობდა ვითარ იგი აღიტაცეს მხეცთა შვილნი მისნი. ვითარცა ესმა ეკსტათის ჭრქუა დედაცა მას:

გაფუცებ შენ ქრისტესა, ვინ არს ესე მეცნიერებისა სიტყუა შენთანა
ხემოვს, რაჲ შემოთხვა მე. ხოლო იგი დაკარდა ფერხთა თანა ქმ-
რისა თვისისასა, და ჭრქუა მას, მე ვარ, უბადრუკი იგი ცოლი შენი
თუოფისტა, ნუ განრისხნები უფალა ჩემო, გეფიცები შენ ძალსა
ქრისტესა რომელი გეჩუჴსა შენ მთასა ზედა ვითარცა ირემი, რა-
მეთუ შადღითა ღუისათა შეკვინებელ ვარ მე უცხო თესლთაგან,
რომელთა მიმიტაცეს მე; ხოლო იგი ტირილით ეტყოდა, არა მჭირს
მე მაგისტოვს, და ჭსოქუა, გურთხეულ არს ღმერთი, რომელი ყო-
ველსა ადგილსა თანა მივიდოდა და დამიტყა მე; გურთხეულ არს
ქრისტე, რომელმან მიხვესა მე ცოცხალი მეუღლე და თანა მოწმუნე
ცოლი ჩემი, ხოლო მან ჭრქუა მას, იცნენა უფალა ჩემო შეიღნი
შენნი ანუ არა, ხოლო მან ჭრქუა მას, ვარქვი შენ ვითარმედ მხეცო-
გან შესჭმელ იქმნეს ერმანი იგი და აწ მეტევი იცნენა შეიღნი შენ-
ნიო? ხოლო მან ჭრქუა მას, ესე მთავარნი ერისა შენისანი, შეჭსნი-
ერნი შეიღნი შენნი არიან, არამედ არცაღა მაგათ უწყოდნენ ამაღ უა-
მაღმდე, ვითარმედ ძმანი არიან, ხოლო მესმა მე მათნი სრახჴანი სამო-
თხესა შინა, რაჲ იგი შეკვიმთხვიან ჩუჭს და მათ, და მერმე მათცა
იცნეს ურთიერთის თავნი მათნი და მოეხვივნეს უელსა მათსა და ამ-
ბოცს უეჭს ურთიერთარს მრავალყვამ ტირილითა დიდითა. მოუწოდა
ეკსტათი და ჭკითხვიდა მათ ვითარ აღიხარდნეს, ურთიერთარს შემ-
დგომითი შემდგომად, ჳ ყოველივე რაჲცა შეკვიმთხვიან მათ, ხელნი შეუ-
პრნეს ურთიერთარს, და მოეხვივნეს შეიღნი ხელსა მათსა დედისა
თვისისასა და სტიროდეს მეორის ყამითგან ვიდრე ექუს ყამადმდე. ჳ
შეკრბეს ყოველნი იგი მუნ მეოფნი და ჭსტროდეს ზოგისასა მათსა
და ცნობასა და ჭეკის სიხარული დიდი დღესა მას შინა. ხოლო
ხვალისა დღე ვითარცა ეკედრეს და მოხრნეს ყოველნი მტე-
რნი და მოიქცეს ძლეუითა და სიხარულითა დიდითა და მიიწიკნეს
რომედ, და ვიდრე მისლჴემდე მისსა, მოკუდა საუჴრელი მისა მე-
ფე და დავდა სხჴა მეფე ახდრიახე და არა იცოდა ქრისტე და არცა
ეკსტათი; და შემდგომად გულისხმა-ჭყო ახდრიახე მეფემან, რამეთუ

ქრისტიაზე არს ევსტათი, უბრძანა მოეწინება ევსტათისა და ცოლისა მისისა და ორთავე შვილთა მისთა, და სადაცა იუჟნეს მხეცნი ლომთანი, მათიცა მიეწინება უბრძანა, და მისცნეს მხეცთა მათ ევსტათი, ცოლი და შვილნი მათნი შესაჭმელად.

გამოვიდა ლომი იგი და თაყუანნი ჰქსცა მათ, და ეტყოდა ხმითა მალღითა: გვედრები დიწსთა სასუფეველისათა, ნუ განრისხნებით ჩემთჲს, რამეთუ უნებლიეთ მოვსუჯვარ შე თქვენდა; და ვითარცა ესე სთქუა, მიიქცა თჲსდავე ადგილად, და ყოველი იგი, რომელნიცა ხედვიდეს ჰრწმენათ ქრისტე და განრისხნა მეფე იგი და უბრძანა განხურებად ზუარავი რუალისა, და განახურეს ფრიად და იქმნა იგი ვითარცა ელვა, და უბრძანა შესხმა მათი და წარწემედა ცხოვრებისაგან ამის სოფლისა. და ვითარ მივიდნეს იგინი და დაჰსდგეს ადგილსა მას, სადაცა იყო სახმილი იგი; მოიდრინეს მუხლნი და ილოცვიდეს უფლისა მიმართ და იტყოდეს:

უფალო ძალთაო ღმერთო, ღმერთო უხილავო, ვითარცა გამოგვეცხადე ჩუჲნი, ვითარცა გნებავს ისმინე ჩვენი მკედრებელთა შენთა, ლოცვა ჩვენა სრულს ჰყავ, რათა ერთობით ღირს ვიქმნეთ სამკვიდრებელსა და ნაწილსა ქრისტეს შენისასა მიმთხუჲვად, ვითარცა იგი სამნი ყრმანი ცეცხლითა სრულაქმნეს, მოეც უფალო, რომელთა მოიხსენონ სახელი შენი განსკეჩება რათა შინა და ქუჲყანასა ზედა მშვიდობა, რომელნი ზღუათა და მდინარეთა შინა ვიდოდეს უჭირუჲლად დაიცუჲნ, რომელთა შვილნი უწყებოდნენ ადრე აღმართენ იგინი და განამრავლენ, და ცოდვანი მძიმენი აღუმსუბუქენ, რომელთა გზასა ზედა მოგვიხსენეს შეიწყალენ, რომელნი სნეულ იუჟნენ და მოგვიხსენონ მადლი გურნებისა მიეც, მეტრეცა გვედრებით, შენ ქრისტე მხოლოდშობილო, მღუღარება ესე ცეცხლისა ცუარად გარდააქციე და სულნი ჩუჲნნი მშვიდობით შეიწყალენ, და გუამთა ჩვენთა ნუ განაშორებ ურთიერთას, არამედ ერთბაშად მშვიდობით დამარხენ უკუნისამდე ამინ.

და ეტყოდა უფალი ზეცით გარდამო და ჰრქუა მათ: ჰქმნარი-

ტად ეგრეთ ვჭყო თქუწნთვის და უფრესცა ამა'სა, რამეთუ რომ-
 ულსა ადგილსა თესვი სამოსლისა თქუწნისა იყოს, გინანაწილა თქუწ-
 ნა, მუნ იყოს ძალი ჩემი: და შეითხივნეს ზვარაკსა მას განხურკებ-
 ულსა რვალისასა, და იქმნა სინძაფრე მისი, ვითარცა თოკლი, და
 სულნი მათნი შეეკედრნეს უფალსა. ხოლო ჭურჭელი იგი სატანჯვე-
 ლისა იქმნა მათდა სამარხველად.

ხოლო ხსენება მათ წმიდათა და კეთილად-მძლეთა მოწამეთა
 აქესრულების თთუწსა სეკდემბერსა კ-ს დღესა. სადიდებელად უფლი-
 სა ღუთისა და მაცხოვრისა ჩუწნის იესო ქრისტესა, რომელსა ჭუწ-
 ნის უოკელი დიდება აწ და უკუნისამდე ამინ.

მ ო თ ხ რ ო ბ ა

წმიდისა იოანე ნათლის-მცემელისათვის, აღწერილი
 ზიოს-მიერ, მოწათვისა მის წმიდისა იოანე ნათლის-
 მცემელისა. (*)

რავამს იშვა უფალი ჩუწნი იესო ქრისტე ბეთლემს ჭურჩასტა-
 ნისასა, ოცდა-მესამესა წელსა აგვისტოს-კეისრისასა, და ეძიებდა მეფე
 იერუსალიმისა წარწემედად, მას-ჟამსა მთელი იოსებ ბრძანება ჩუწ-
 ნებით ზათოდამელანგელთაზისაგან, რომელი გამოითარგმანების—ძალი
 ღუთისა მადლისა, აღსდებ და წარიუჟანე ურმა ებე და დედაჲ მაგისი
 და იკლტოდე მიერ ებკიბტედ: და დაჭყო მუნ ათურამეტისა თვისა ჟამნი, კა-
 ტისათანა ღუთის-მსახურისა, სახელით მკალფუკამსა, ხოლო ჭუროდე

(*) წარმოგზავნილი მღუღლის გრიგოლ კარბელოვისაგან.

ეძიებდა იესოს და არა ჭპოვს იგი, მაშინ ელისაბედ აღიქმს მე თვისი იოანე და იგლტოდს მთად-კერძო, ხოლო ჭეროდე ეძიებდა იოანესცა და არა ჭპოვს იგი. მაშინ შიავლისსა მან მკვლელსნი იგი ყრმათანი წაქარბასსა მამისა იოანესსა და ჭრქმს; სადა არს მე იგი შენი იოანე? და ჭრქმს მათ წაქარბას; მე ესერა ვიდვას მსახურებად წინაშე უფლისა ღმრთისა ისრაელისა; ხოლო მე ჩემი იოანე სადა არს მე არა უწყვი, და მიუთხროს სიტყუანი ესე წაქარბასნი ჭეროდე მეოვსა, ხოლო იგი განრისხსა გულის-წყრომითა დიდითა და სთქმს, აწ უკუტმს მე მისი სამე-მეფობდეს ისრაელსა ზედა, არამედ მიგუდით მისსა კუთლადცა და გამაწყლდით კეთილად და უკეთუ არა მოგუტვს ძვირ-ხილულ-ჭკავით იგი სასტიკად. ხოლო მსახურნი იგი მძლავრისანა მსრბოლით მივიდეს წაქარბასსა, და კუთლადცა მრქმულთა სადაობასა ძისა მისასასა, რათა მოჭტაროს მათ, უკეთუ არა დაესახიოთ სისხლი შენი ტაძარსა ამას შინა. მაშინ ჭრქმს მათ წაქარბას: სისხლი ჩემი შეიწყნაროს უფალმან ცათა შინა. მაშინ სცეს მასკე ღაქეს წინაშე ბჭეთა მის ტაძრისათა, ხოლო მან დაიდგნა მუხლნი ბღუსით მღტოლკარემან საკურთხევლად, და მუნ დასთხია სისხლი იგი მისი, და დასცნა სისხლი იგი მისი, და იქმნა ვითარცა ქმს, სწამებულად და დასასჯულად ჭეროდესსა, ხოლო ხუთისა დღე მოკრბა სიმრავლე ერისა ტაძრად, და წაქარბა არა გამოვიდა მსგავსად ჩუტულებისა მოკითხვად მათდა, და დაუოგნიებასა მათსა კადნიერ-იქმნა ერთი მათგანნი და შევიდა ტაძარსა მას და ესმა ხმაჲ საკურთხეულით-გამო მეტყუტმლი ესრეთ: ვითარმედ წაქარბა მოიკლა. მაშინ წარდგა და იხილა სისხლი დამტყნარებულ შორის საკურთხეულისა, ხოლო გუთმი მისი არა ჰოვნილი-იქმნა, მაშინ გამოვიდა და უოხრა ერსა საქმე იგი, და იგლოკდა მას ყოველი იგი ერი შუდ-დღე. ხოლო სიგლტოდასა მას ელისაბედისსა მთად კერძოჲ, და დაეცა შიში დიდი მათ ზედა, და ჭკონებდა თურცა მღკართა მათგან ჭეროდესთა შეპერობილ-არს, ხმატყო ხმითა დიდითა და სთქმს: მთაჲ ღმრთისაჲ შეიწყნარე დედაჲ შეილით-ურთ, რამელი უსამართლოდ ვიდევნები. ხოლო ღმერთმან კაცთ-მოყუტარე-

მან და ქრისტესისაჲ ქმედმან რომელმან უწინარეს თხროვის განუმარადის და მოსტის, მოაკლინა ანგელოზთა მთავარი და განუღო იგი და შევიდა მათთანა მათსა მას და დაჭმისა გარემოს მათსა მთა იგი, უბრძანა და გამოეცა წყალი წყლისა ცხოველისა, ტკბილი მარჯუწნით გერძოჲ, ხოლო ჰური მარცხენით გერძოჲ, და მით იზრდებოდა ელისაბედ, და იოანე სწოვდა ძუძუსაგან სძესა, ხოლო ჰეროდეს ვითარცა ესმა, ვითარმედ ელისაბედ ივლტოდა უდაბნოდ, წარაკლინა მსახურნი თჳსნი ძიებად მისსა, და მივიდეს ადგილსა მას სადა განუღო მთა იგი, და დიდითა შრომითა ეძიებდეს მათ და არა ჰოვნეს, და მოიქცეს მუნვე ჰეროდესსა, და იყო იოანე ვითარმედ ორმეოცისა დღისა ოდენ, და მოვიდა უფალი იესო ეგვიპტედ აგარეკლი გზითაჲთ ბეთლემად ურიასტანისად, და მივიდა ტაძარსა და უბრძანა ანგელოზსა ჰურიელს და მოიუწინა იოანე ღამე, და მოვიდეს ოთხნი ანგელოზთა მთავარნი, მიხაილ და გაბრიელ, ჰურიელ და რაფაილ, რომელთათანა იყო თჳთ უფალი და სიმარჯვე ანგელოზთა თჳრიადი, და აღადგინა უფალმან გუამი ზაქარიასი და შთაბერა მას სული ცხოველი, და აღსდგეს ყოველნი მსახურებად მისსა, მაშინ უბრძანა მაცხოვარმან და გამოეცა სიწმიდეთა მათგან წმიდათა წყაროჲ უკუდავი, და ნათელაჲსცა უფალმან ჰირველად იოანეს, და მაშინლა მამასა მისსა ზაქარიას, და ხმაჲ ყვეს ანგელოზთა მათ, წმიდაო წმიდაო წმიდაო რომელი საყდართა ზედა დიდებისათა მჯდომარე ხარ, რამეთუ ესე ბრძანება არს მამისაგან ნათლისა და ესე არს ბანა ზეცისაჲ ზეგარდამო მეორედ შობაჲ, და მეტე სთქუწს ყოველთა ამინ. მაშინ უბრძანა უფალმან ანგელოზთამთავარსა, და შემოსეს გუამი იგი ზაქარია მღჳდლისა და დაჭმარხეს იგი მახლობელად საკურთხეველსა მას, მასვე უამსა შევიდა უფალი ეგვიპტედ ანგელოზით ურთიანბერკით, და იოანე ჰურიელით-ურთ უდაბნოს სადა იგი იყო ელისაბედ, ხოლო მარიამ ეგვიპტეს არა სცნა ესე, არცა ელისაბედ უდაბნოს აგძნა ესე, რამეთუ სწრაფათ იქმნა ერთსა ღამესა სე ყოველი საკვირველი, და მასვე უამსა იწყო იოანე სლავად, და

იყო იოანე ვითარცა ცხრათვეს რადენ, მაშინ ჟამსა მას ანგელოზმან უფლისამან: განაშორე ყრმაჲ ეგე ძუძუისაგან და სძისა შენისა რათა აწლარს სწოვდეს, აწამედ იყავნ სავსეჲდ მაგისსა თათული ველური ჭ მკალი იგი რომელ-აწს დანაკის-კუდი, რამეთუ ზედა ნახეთქსა მას კლდისასა აღმოსტენდა და ნაკის-კუდი სავსე ნაყოფითა, და ჟამსა ჭამისასა იოანესსა მოსდრვის ხე იგი, და რადეს განძლის იოანე აღე-მარტის ხე იგი, და თათული ველური არს წყარო (მცენ.) იგი მცენა-რისა მის წყლისა, რამეთუ უნაყოფოსა ადგილსა ესე ვითარცა წყარო აღმოსტენდა, ამისთვის ეწოდა თათულ ველურ, და რაჟამს იყო იოანე ათორმეტისა წლისა, რქჳს ანგელოზმან ელისაბედს, განკედ ამიერ ადგილით რამეთუ მოკვდა ჭეროდე, და ესრეთვე სახედ მიეთხრა იო-სებს ეგვიპტედ, და იყო მისკლასა მას ელისაბედისსა, ანგელოზით-ურთ და იოანესით-ურთ უდაბნოსა მისაგან მთისა, მოვიდა იოსებცა იესოს-თანა ეგვიპტით, და რადეს ესმა იესოს ვითარცედ არქელაოზ ჭეროდეს ძე მეფობს ნაცვლად მამისა თვისისა, შეეშინა მას და ივლტოდა გალილიად, მივიდა და დაემკვიდრა ნაზარეთსა, ივლტოდა ელისაბედცა და დაემკვიდრა მუნვე, და შეიმთხვივნეს და მოი-კითხნეს ურთიერთაწს, ელისაბედ და მარიაჲ, იოანე და იე-სო, ესე ყოველი იქმნა რათა აღესრულოს წერილი ყრმათა მათ-თვის რომელნი მოსწუვიტნა ჭეროდე მეფემან იესოს-თვის, ვითარ-მედ აჭა ესერა მე და ყრმანი რომელნი მომცნა მე ღმერთმან, და მერმე იტყვის, ვითარმედ ზირითა ჩხვილთა ყრმათათა დაემტკიცოს ქება, და მერმე გალილიამან წარმარტათამან, ერნი რომელნი სხდეს ბნელ-სა შინა იხილეს ნათელი დიდი, რამეთუ იოანე ხუთის თვითგან მიეტა ანგელოზსა, და იყო სამოსლად იოანესა სხევისაგან აქლემისა და სარტყელი ტყავისა ერთჳს წელთა მისთა, ამის-თვის რამეთუ რომელ-ნი იგი სოფლით ვიდოდეს, დააყენნა იგინი საქმეთა მათთაგან, და სხჳს სარტყელი არა შეირტყის, და ვითარცა უფალსა ზეცითვე აქუნ-და სამოსელი უკერველი, და რაჟამს იგი იყო იოანე ნეტარი ათორ-მეტის-წლისა რადენ, იზოგა არქელაოზ რომელსამე ბრალსა შინა ივლ-

ტოდს გალილიად, და იყო ვითარმედ შეფობდა აჩქელაოზ ცხრა წელ-ოდენ, და წარაკლინეს მთავართა იერუსალიმისათა ჭეროდე ქალ-კიდონელი და ჭეროდე ოთხთა სამთავროთა მთაჲარი რომელიცა და-სჯდა და შეფობდა იერუსალიმს და ფილიპე ძმა მისი, და სდეკენს მათ აჩქელაოზ, და ამის, შემდგომად დიდსა გულის-თქმასა შინა იყო ჭეროდე მეფე ჭეროდისთჳს, ცოლისა ფილიპეს ძმისა მისისა, და მოიღეს წამალი ორთავე ზოგად და შეასმეს და მოკლეს ფილიპე, და მიერითგან ცოლად შეირთო მან. მას ჟამსა წინა აღუდგა იოანე ჭეროდეს და ჭრქუა, არა ჯერ-არს ვითარმეტა გესვა შენ ცოლად ცოლი ფილიპეს ძმისა შენისა, ხოლო ჭეროდე შეიპურა იოანე მხილები-სა მისთჳს, სცა და შესვა იგი საპურობილად, და ამისა შემდგომად გამოიყვანა იგი, და კითხვიდა მას ანჳმნითა და ეტყოდა, შენ ვინ ხარ, რომელი მეფეთა განიკითხავ, ანუ არა იცია რამეთუ მეფეთა ზე-და სატანჯველი არა სძეს? ხოლო იოანე ჭრქუა მას, რად განრისხნე-ბი ჭეროდე მხილებლობისაგან, არა იცია შენ რამეთუ მეფენი და დიდნი ძლიერნი უღუთონნი ღუთისაგან განშორებულ-არიან, და უბრ-ძანა ჭეროდე ჳურცმა მისი; ხოლო იგი უფროს აჳკედრებდა მას და ეტყოდა, დაღათუ სიკვდილსა მიმტე მე, უფროს და უკეთეს ვინდე მე, ხოლო შენ და ჭეროდა შთაჭხდელ ქუჭსკნელთა თანა ქუჭყანისათა. მაშინ ფრიად შესწუხნა ჭეროდე არამედ არაჳე უნდა მოკუტას მისი, ხოლო ჭეროდა უფროს არა აცალებდა ჭეროდეს, და შესვა იგი სა-პურობილესაჳე, და გულის-ხმა-ჭყო იესო უწინარეს მისა, რამეთუ ვნე-ბად მიეტემის იოანე, მივიდა იესო რეცა თუ სხურებად და ნათელი მოიღო იოანესგან, რომლისათვისცა ჭკითხვიდა უფალი იესო ურბ-ათა მათ და რქუა, ნათლის-ცემა იოანესი ვითა იყო: ზეცით ანუ კაც-თა მიერ, და ვერა რა მიუბეს სიტუქა, ვითარმედ არა ვიციით, რამეთუ ვინმეტა უკვე შეუძლეს უწყებად მის-ხმა იგი სიწმიდისა, ხოლო იუჴ-ნეს იოანე და იესო ოცდა-ათის-წლისა, რაჳამს ნათელს-იღო იესო იოანესგან, და რაჳამს ცადრის-პური ეყო ჭეროდეს დღეთა შობისა მისისათა, ჭროკვიდა მის-წინაჲე ასული იგი ეროდიასი და სთნდა

ჭეროდეს წიკჭი იგი მისი და ფიტით აღუთქუა მას მიტემად წამც-
იგი ითხროს მისგან; მაშინ განლიგებულმან ჭეროდის ვითარცა ყრუ-
მან და უტუემან ასპიტმან აბიწა ასული იგი მისი წათამცა მოსთხ-
ვა თავი ირანე ნათლის-მცემელისა, და ეტეოდა მეტესა მსგავსად სი-
ტუქათა მათ დედისათა, მაშინ შელათუ-სწუხნა მეტე იგი, აწამედ ფიტისა
მის-თჳს, უბრძანა მან, და წაწაგლინა ფირცონი ერისგანი, და მოჭ-
კეთა თავი ირანე ნათლის-მცემელსა, და მოაწთუა ჭეროდი მეტესა,
და ჭეროდე მისცა ასულსა იროდიასსა, ხოლო მან მიუჭურა დედასა
თჳსსა, და დედამან მისმან მიიღო და მიუგდო ძაღლთა; ხოლო
ძაღლთა მათ თაყუანის-ცეს მას და აღიღეს და მოაწთვეს
მოწათეთა მათ ირანესთა. მას უამსა შინა ანგელოზმან მოიუქანა ელი-
საბედ მოწათეთა თანა ირანესთა, და რქუა მას: დამარხე ძე ეგე შენი
მამისა თჳსისა-თანა, მაშინ მიუგო ელისაბედ და რქუა აწ ვიტი წმი-
დაო საფლავი წაქარასი; მაშინ წარიუქანა ანგელოზმან მან ელისა-
ბედ და გუამიცა სანატრელი ირანესი და მოწათენი მისნი და მოვი-
დეს ტაძრად ღუთისა, და დამარხეს გუამი იგი ირანესი მახლობლად
წაქარასსა მამისა თჳსისა, მაშინ ხმა იყო და სთქუა, ნუგეშინინ
ელისაბედ, წამეთუ აწ ესეა ძიებად აწ სისხლი მაგისი
მკვლელთაგან მაგისთა; და იყო დღეთა წამთრისათა და იმღერ-
და ასული იგი იროდიასი მახლობლად ჯურღმულსა წყლითა სავსესა,
და დაუცურდა ფერხთა მის ქალისათა და შთავარდა იგი ჯურღმულსა
მას და დაინთქა გუამი მისი, ხოლო თავი მისი ზე უხნდა მეინგარსა
მას ზედა. მაშინ მიწბიოდეს სახლეულნი იგი მისნი, წათამცა აღმო-
იტაცეს იგი, ვითარ იგი აღმოიზიდდეს მას აღმოსქდა თავი მისი, ხო-
ლო გუამი მისი შთავარდა სიღრმესა, მაშინ აღიღეს თავი იგი მისი
და მოაწთვეს იროდიასს, ხოლო მან მოიღო და დაიდვა მუხლთა
თჳსთა ზედა და სტიროდა მწარედ, ხოლო სელმანა ეშმაკეულ-იქმნა
და მოკუდა, იროდიასს დაეუქნეს თუალნი, ჭეროდე წყლით მანკიერ-იქ-
მნა და მატლთა შეჭამეს, და ესრეთ განვიდეს ამის ცხოვრებისაგან,
ხოლო გუამი მისი აწ შეიწუნარა ქუჭყანამან, აწამედ შეჭამეს იგი

მხეტოა ვეღისათა და განჭრეს და მიმოადაყარეს მიფრინველთა ცისათა. ხოლო პირველი იგი ცოლი ჭეროდესი, რომელი დაუტოვა ჭეროდისათჳს, მოვიდა და მოიღო საფასე და განუყო გლახკოთა, და ეკედრებოდა ღმერთსა ძუალთა შისთათჳს, რათამცა შეიწყნარნა იგინი ქრისტესანამან. ჰი სასჯელი სამართალი ღმრთისა, რომელი მოაკო უფროს ყოველთა კაცთასა, დაფარული ზრახუა და სასჯელი მართალთა, რომელნი უსამართლოდ დაისჯნეს! ჰი წინასწარმეტყველი მართალი უსამართლოსა სიკუდილსა შუკის-მეძიებელი და მკრძტელი უფროს-მანხელისა ორ-პირისა. ესრეთ დავეწრე მე ზიოს მოძღვრის-მოწაფემან წმიდისა იოანე ნათლის-მცემელისამან, რათა ყოველთა მოწმუნეთა წმიდისა სამეხისათა აღკასრულეთ სახსენებელი წმიდისა იოანე წინამორბედისა და ნათლის-მცემელისა, და ახლისა სჯულისა ქადაგისა, რომელმან განმზადნა გზანი უფლისანი და წრფელ-ჭეუნა აღაგნი ღმრთისა ჩუქნისანი, და აღსრულა სრბა თჳსი თუქსსა სარწმუნანსა, დღესა შაბათსა, რათა ყოველნი ვადიდებდეთ მამასა, ძესა და წმიდასა სულსა, მარადის უკუნით უკუნისამდე ამინ.

მოთხრობა ცოდვილისა და მართლის სიკუდილისათჳს (*).

იყო ვინმე ღირსი ბერი, ღმერთ-შემოსილი და სრულს სიბერესა შინა მიწეკნილი. იგი დღეს ერთსა ესრეთ ეკედრა უფალსა ღმერთსა: უფალო, მსურს ცნობა, რათა ვინილო სული ცოდვილისა და მართლისა კაცისა, თუ ვითარ განვაღს სხეულთაგან. ყოვლად-მეწყალებან ღმერთმან შეისმინა ვედრება მისი და განგებითა თჳსითა მიიყვანა ბერი იგი ერთსა ქადაქთაგანსა, და დასჯდა იგი გარეშე ქადაქისა მის, სადაცა იყო მონასტერი, რომელსა შინა იმყოფებოდა მო-

---

(*) მოთხრობა ესე აღმოიწერა ერთის ძველის კელთ-ნაწერის წიგნიდგან.

ნაზონი ვანზე დიდად-სახელოვანი და განთქმული ერთა შორის, გარნა
საქმით ხენეში და ცოდვილი; და იყო იგი სნეულ და მოკლდა სი-
კრძაღისა, და ყოველი იგი ქალაქისა მცხოვრებნი სტიროდეს და ი-
ლოვდეს მისთვის, ესრეთ მეტყველნი: ვითარმედ ჰერსა და წყალსა
ამისითა ლოცვითა გვაძლევდა ჩვენ ღმერთიო. და ვითარცა მოიწია ყა-
ში მიტყალებისა მისისა, იხილა ღირსმან მან ბერმან განგებითა ღუ-
თისათა, რომელ მოვიდნენ მის თანა ანგელოზნი რისხვისანი და ეპუ-
რათ ხელთა შინა თვსთა ლახვარნი ცეცხლისანი; და ხმა ისმა ზეცით,
ვითარმედ, ვითარცა არა ოდეს ექმნა მაგან საქმენი ღმთივ-საამონი,
ეგრეთცა ნურცაღა შენ მაგას შეიწყალებ, არამედ ჭსტანჯე ეგე და სა-
სტიკად აღმოსწოდე სული მაგისი, და არცაღა ოდეს განისვენოს მა-
გან ყოველთა მათ საუკუნეთა. მაშინ ჭშთაჭსცა პირსა მისსა სამპიროვანი
იგი ცეცხლისა ლახვარი ანგელოზმან რისხვისამან, და ჯერეთ უწ-
ყალოდ მრავალგზის ჭსტანჯა იგი გუამსავე შინა, და მეტყე აღმოს-
წოდა სასტიკებითა საშინელითა სული იგი უბადრუკი. ვითარცა იხი-
ლა ესე ღირსმან ბერმან საშინელი იგი სახილაკი, შეძრწუნდა და
განჭკვირებული ჭსტიროდა და იტყოდა: ნამდვილად სიკრძაღი ცოდ-
ვილისა ბოროტ არს, ვითარცა იტყვის წინასწარ-მეტყველი დავით.
ამისა შემდგომად ღირსი ბერი იგი გუაღად განგებითა ღმთისათა შე-
ვიდა მას ქალაქად, და აჭა ესერა იხილა სხუა სახილაკი რომელ ძმა
ვინმე უცხოჲ სნეულ იყო, და არცა ერთი ვინმე ჭევანდა შემწედ მისსა
და დაადგრა ბერი იგი მისთანა ერთ დღე და მოიწია რა ყაში მიტყა-
ლებისა მისისა, იხილა მან ბერმან მთავარ-ანგელოზნი მიხაილ და გა-
ბრიელ, რამეთუ მოვიდეს განყვანებად სულისა მისისა, და დაუსხდეს
იგინი ერთი მარჯვენით და მეორე მარცხენით, და ჭსთხოვდეს სულ-
სა მას წარყვანებად ცათა შინა უფლისადმი, ხოლო სნეულსა მას არა
ენება, ამისთვის მიხაილ მთავარ-ანგელოზმან ჭრქვა გაბრიელ მთავარ-
ანგელოზსა: აღმოსწოდე სული ეგე და წარვიდეთ. მიუგო მას გაბრი-
ელ: ბრძანებულ-ვართ მეუფისაგან ჩუქნისა, რათა უტკივრად განვიყვან-
ოთ სული მისი, და აწ ვერ ძალ-მიძს იძულებად მაგისა. მაშინ ლა-

დად-ჭყო მიხაილმან უფლისა მიმართ ხმითა მშვენიერათა: უფალა
ძალთაჲ რაჲ ბრძანა სულისა ამისსა? რამეთუ არა ჭნებაჲს გამოსულა
სხეულისაგან, და მოიწია ზეცით გამო ხმა მეტყველი, და ესმათ პასუხი
ესრეთ: აჲ ესე რა მე მოკვალინა დაჲით ქნარითა და ანგელოზნი გა-
ლობითა, რათა განაწიონ მათ გალობა, და ესმას რა მაგას ხმა სიამუ-
ტკბილისა, მასინ გამოკვალს სიხარულთა სული მაგისი, და ესრეთ
ყოფლითა პატივითა მოიყვანეთ იგი ჩემდა, და ნურცა ერთსა რასამე
იძულებას შეამთხვევთ; და ვითარცა გარდამოხდა დაჲით და მისთანა
მრავალნი მგალობელნი ანგელოზნი, გარე-მადგეს სულსა მას სანატ-
რელსა და იწიეს ქებად მისა და გალობად ხმითა ყოვლად-საწადელი-
თა და ტკბილითა, რომლისა სიამოვნისაგან გამოკრთა სული იგი სი-
ხარულთა და შეკარდა ხელთა შინა მიხაილისათა; და ესრეთ დიდე-
ბითა მით გამოუთქმელითა და ქებითა საკვირველითა აღიყვანეს ზეცად
სული იგი ყოვლად-სანატრელი, რომელსა ზეცითგან მოეკებებოდეს
დასნი-დასნი ბანაკნი ანგელოზთანი, და ეტყოდნენ: გიხაროდენ სულა
მართალა; შეკედ სიხარულსა უფლისა შენისასა, რამეთუ მიგელის შენ
სიმატლისა იგი გვირგვინი; და ვითარცა იხილა ღირსმან ბერძან
კეთილ-საამო იგი სახილავი, განცვიფრებული იტყოდა: ჭეშმარიტად
პატიოსან არს წინაშე უფლისა სიკრძილი წმიდათა მისთა, ვითარცა
იტყვის წინასწარ-მეტყველი დაჲით; ესე ვითარითა დადებითა და პატი-
ვითა აღიყვანეს იგი წინაშე მეუფისა, რომლისა არს დიდება უკუნითი
უკუნისამდე ამინ.

მღწეული სიმონ ლუკიანოვი.

ქსწავლა მეორესა მცნებასა ზედა უფლისასა (*)

„ არა ჰქმნე თავისა შენისა კერპი, არცა ყოველი მსგავსება ჩაოღენი არს ცათა შინა ზე, და ჩაოღენი ქვეყანასა ზედა ქუჩ, და ჩაოღენი არს წყალთა შინა და ქუჩუე ქუჩუანისა, არა თაყვანის-სცე მათ და არცა მსახურო მათ“ გამოს. 20, 4.

კაცი, გონიერი და თავის-უფალი ქმნილება ღუთისა, დღიდგან დაცემისა თვისისა ეგოდენ შეიქმნა სუსტ და ნაკლულევან თვისს ცოდნაში, რომელ ხშირად ჰსცდება თავის სიტოცხლეში. მაგ. ოდეს იწუებს ჩაისამე კეთებას, იგი ემყარება თავის ძალსა, ოდეს საჭიროებს ჩასმე, იგი ეძებს შეწევნას თავისავით სუსტის და უღონოს კაცისაგან.— ხოლო უკეთუ ამით ვერ დაკმაყოფილდება, მაშინ იგი, ჩოგო-ჩოტაც უმეტარი ანუ ბრმა ითხოვს ღონის-ძიებასა სხუა და სხუა ნიუთ-თავან, რომელნიც არიან უსულონი.

ესრეთ იქცეოდნენ ძველს აღთქმაში, არა მხოლოდ კერპთ-მსახურნი, არმედ ღუთისაგან არჩეულნი ხალხნიც ისრეულნი. ამისთვის დმეტმან, რომელიც ყოველსავე განაგებს სიბრძნით, მისცა რა ისრეულთა, ჩოგოჩოტაც თავის არჩეულს ხალხს, ათნი მცნებანი, უბრძანა მათ, რათა არა ჩაისათვისმე ეცათ თაყვანი ანუ ემსახურნათ: « არა ჰქმნე თავისა შენისა კერპი, არცა ყოველი მსგავსება, ჩაოღენი არს

(*) თქმულარს ცფილისის სემენარის ეკკლესიაში, ქართულს წირვაზედ, ნოემბრის კო-ს, დღესა ჩუფე ს. წელსა.

ცათა შინა ზე, და რადენი არს ქრისტეანისა ზედა ქრისტე, და რადენი არს წყალთა შინა და ქრისტე ქრისტეანისა, არა თაყვანისცემით, და არცა მსახურთ მათ. გამოს. 20, 4. კეთილ-მსახურნო მსმენელნო! თუმცა ეს მცნება მიცემულა იესო ისრაელთადმი, გარნა ჩუქნტ, ქრისტიანენი, თანამდებუართ ამის აღსრულებისა, ვინაიდგან მცნება ესე არის მოცემული იმავე ღმრთისაგან, რომელიც ჩუქნ გვწამს. გარნა რას ითხოვს ჩუქნგან მეორე ესე მცნება უფლისა? რასა ნიშნავს სიტყუა კერპი? რას გვიკრძალავს ამით?

ესე მეორე მცნება ითხოვს ჩუქნგან მსახურებასა მხოლოდ ერთისა ღმრთისადმი, და არა კერპთადმი, რომელნიცა ნიშნენ გამოსატულებათა ანუ ზეციურის ანუ ქრისტეანის ნიკოთასა, რომელთაცა ნაცულებად ღმრთისა ემსახურებიან და თაყვანისა-სცემენ. აი, ამათთანა კერპების, ანუ ტუფილი ღმერთების თაყვანისცემასა ანუ მსახურებასა, გვიკრძალავს ესე მეორე მცნება. უეჭველია, იტყვიან თქუქნ, საუკარკელნო ძმანო, განა ჩუქნ თაყვანისა-სცემით ამათთანა კერპებსა? განა მათ ემსახურებით? არა! თუმცა ერთს ღმერთსა სცემთ თაყვანსა და აღიღებთ, თუმც მას ჭეშმარიტსა თქუქნ მსახურებთ, გარნა ხანდისხან უარ-ჰყოფთ ამასა.

ამა ჭეშმარიტებასა ვხედავთ ჩუქნ მრავალთა შორის: მაგ. ზოგნი ქრისტიანენი ცდილობენ ფულის მოპოებასა და უოკელსავე თავის ღონისძიებასა ხმარობენ მისთვის, რათა შეიძინონ სიმდიდრე, რომ ამით მიაქციონ თავის თავზედ უურადლება. გარნა ამას კი არ ფიქრობენ, რომ ამით არღვევენ მეორესა მცნებასა, ვინაიდგან ანგარების მოყურაკე კაცი, უმეტეს ემსახურება სიმდიდრესა, ვიდრე ღმერთსა . . . მაშა სადამე ვერცხლის მოყურაკე კაცი არის კერპთ-მსახური; ამას ცხადად გვიმტკიცებს მოციქული პავლე, ოდეს იტყვის, რომელ «ანგარება არის კერპთ-მსახურება» კოლას. 3, 5.

მაგრამ აი რა არის უფრო ძნელი! ზოგნი მათგანნი, შეიძინებენ რა სიმდიდრესა, იწყებენ ამხარტავნებასა, თავის-მოყურაკეობასა, და ამით ხმარობენ სიმდიდრესა სულის წასაწყობედელად: იგინი თავის

ამხარტავნებით ვარდებიან უფსკრულსა შინა ცოდვისსა, ვინაიდგან
ამხარტავნება არის დედა ყოველთა ცოდუათა

გარნა, საუბედუროდ ჩუქნდა, საყვარელნო ძმანო ჩემნო! არიან
ჩვენ შორისცა წინა აღმდგენი ამა მცნებისანი; მაგ. ზოგნი ჩნუჭკანნი,
მიიღებენ რაოდენსამე ცნობასა ღმერთზედ, ბუნებაზედ და კაცზედ,
იწყებენ თავის ქებასა, ვითომც რომ მართლად იცოდნენ რაიმე. ხო-
ლო ზოგნი მათგანნი, ისწავლიან რა კითხვასა და რაოდენიმე სიტ-
ყვის დაწერასა, უდგებიან წინ ღმერთსა და მისგან მოცემულს სჯულ-
სა და საწმუნოებასა. გასახარებლად ამ გვარ ყმაწვილებთა, ხვდებით
მათ ხელში ისრეთთა წიგნებთა, რომელნიც ეწინააღმდეგებიან ღმერთსა,
სჯულსა და ჭეშმარიტსა საწმუნოებასა. გარნა ეწინააღმდეგებიან არა
საფუძვლიანობითა, არამედ მჭევრმეტყველობითა და მშუენიერ გამე-
ხატულობითა. ჩუქნ, საყვარელნო ძმანო!, დაწმუნებულნი ვართ, რომ
მკითხველებს ეყურებთ არა ამა თხზულების დაწერისა, გარნა დაწ-
მუნებულნი ვართ მასედაც, რომელ მრავალნი მათგანნი იღებენ ამ
ნაირ წიგნებთაგან ჭარბებს გაუსჯულად. ამისთვის იგინი, შეიძინებენ
რა სულის წინააღმდეგ ჭარბებს, თავის გამოსახენათ წინ დაუხედავად
ისკრიან უსაფუძვლო ჭარბებს. ამით, ჭგონიათ მათ უგუნურთა, რომ
ნამდვილად მოეწივნენ სწავლასა და ჭეშმარიტს განათლებასა. გარნა
უკეთუ გამოსცდით მათ, შეიტყობთ, რომ უმეტესმა ნაწილმა არ იც-
ის, უკეთუ შეიძლება ესრეთ ვსთქუათ, საფუძვლიანათ არცა ანბანი.
ვინაიდგან ჭკუა მათი სუსტი არის, არ შეუძლიანთ განარჩიონ ჭეშმარი-
ტი ჭარბი ცრუ ჭარბისაგან, ამისთვის რაც ესმისთ, იმასვე განიმეო-
რებენ. ამასთანავე იგინი არიან ნამეტნავად თავის-მოძონნი და ჭგო-
ნიათ, რომელ ამით თავს გამოიჩენენ. ეს არის ერთი ნიშანი ცრუ
განათლებისა, რომელ იგი განწყენის და განალაღებს გულსა კაცისასა.
ოდეს ჭეშმარიტი და ღრმა სწავლა და განათლება კაცს მოუმატებს
სიმდაბლესა, ცრუ უსაფუძვლო განათლება გაუჩენს გულში ამხარტავ-
ნებასა. ესრეთნი ყოფა-ქცევანი, საყვარელნო ძმანო, ფრად ეწინა-
აღმდეგებიან ამა მცნებასა, — და რადგანაც მეორე მცნება გვიკრძალავს

კერპთ-მსახურებასა, ცხადია, რომ ესენი კერპთა მსახურებენ.

კერპთა მსახურებენ: ამისთვის რომელ ამპარტავანი ძრეულ დიდად აფასებს თავის ნიჭსა და უბირატესობასა, და ესრეთითა სხნითა ესენი მისთვის არიან კერპნი. ამა ჭეშმარიტებასა ცხადად გვიმტკიცებს ისტორია ნაბუქოდონოსობისა, ბაბილონის მეფისა, რომელმაც დადგა დეირის მინდორზედ ოქროს კერპი და უბრძანა თაყვანისცემა მისა. დან. 3. არ არის ცოდვა, რომელიც წინა აღმდეგობადს ღმერთსა, სიტყვისა მეტ ბრძენის ზიარებისა, რომელთაც სიამპარტავნე. სირ. 10, 7. რისთვის? მისთვის, კუჩადად ამბობს იგივე ბრძენი, რომელ ამაში მდგომარეობს ღმერთად ქმნა თავისა თვისისა, და არს დასაბამი ანუ წყარო ყოვლისავე ცოდვისა. ზირ. 10, 7.

დასასრულ, ზოგნი კიდევ მიაქცევენ თავის ყურადღებას თვის მუცელზედ. ამისთვის, აქუსთ თუ არა, ამას არ უყურებენ, ესენი მას ცდილობენ, რომ ასიამოვნონ რითმე თავის მუცელს; არ დასდევენ მას: მარხვა არის თუ სხნილი, ზარასკევი-თუ შაბათი, აქუს ღონის ძიება თუ არა, დასასრულ, ჭშკენის ესრეთი ქცევა-თუ არა? რა საკვირველია, ყოველივეთილ გონიერი თქვენგანი, საყვარელნო ძმანო, განგიცხავს ამა უწესობასა; ყოველი თქვენგანი, დაინახავს რა ამას, ეცდება, რომ თავის თავს მაინც მოაჩილოს ესენი! რისთვის?—ამისთვის, ძმანო, რომ ამას ყოველსავე გვიკრძალავს ჩუქნი სარწმუნოება; ამისთვის რომ არ ჭშკენის ჩუქნს მნიშვნელობას, განაიდგან ჩუქნი უნდა გიყნეთ სხვის მაგალითად;—ამისთვის უფრო ნამეტნავათ, რომ ესრეთი ყოფა-ქცევა ეწინა აღმდეგება ამა უფლის მცნებასა და არს კერპთ-მსახურება. მართლათაც, ნაურთუანო კაცი უმეტეს ემსახურება თავის მეცელს, ვიდრე ღმერთსა. ამას ცხადად გვიმტკიცებს ყოვლად-ბრძენი მოციქული ჰაელე, ოდეს ამბობს, რომელ მათი „ღმერთი მუცელი არს“ თილიზ, 3, 21.

მაგრამ, საყვარელნო ძმანო ჩემნო, ამათ ყოველზედვე უმეტესი ცოდვა წინაშე მეორისა მცნებისა და უფრო მასლობელი კერპთ-მსახურებისა არის ზირ-მოთხეობა. ამა ცოდვაში მრავალნი ჩუქნგანნი მო-

ნაწილეობენ და მართლაც, რისთვის არ იპიროთნეონ, ოდესაც ამით მრავალი მათგანი აქცევს თავის თავზედ მთავრობის უუზღველბას? ამა პირობებით მრავალი სჩნდება მათ, რათაც არაოდეს არ უფიქროს! ამისთვის იცოდეთ, რომელ პირობათზე კაცი არის პირუტყვზედ უგუნური და უსწავლელი, რომელსაც, უკეთუ ამა ქუჩისა არა ეუფლება რა, რა უნდა ესმოდეს იმა ქუჩისა—საიქილსა? აიღეთ უუზღველბაში პირობათზე კაცი და გაშინჯეთ: რა ნაირათ იქცევა თქვენთან, და რა ნაირათ მთავრობასთანა? რა ნაირათ იქცევა თვითონ საზოგადოდ, და რა ნაირათ ეჩვენება მთავრობას? მრავალ ჯერ მოხდება, და კიდევ არის, რომ პირ მათზე მოაქცევს თავის თავს უფიქრულ ზედ ცუდად, მაგრამ მთავრობას ეჩვენება უფიქრულ ზედ კეთილად. ამისთვის მისი უპირველესი თვისება არის ენობა ანუ მობეზღარობა; ამისთვის ესე იგი, პირობათზე, ჰკლავს მრავალს თავისს მოუწყასს. მეორე ნიშანი პირობათზე კაცისა არის სიცილი პირში, ხოლო უკან ძრახუა ანუ ჭიჭი. ამა მიზეზებისა გამო, უკეთუ გაუგეს, პირობათზე კაცს უფიქრულთა ეჩიდებიან, — სცდილობენ რომ მის წინაშე არ წარმოსთქვან არა რაიმე საზნეუარო სიტყუა შესახებ მთავრობისა და ქუჩისუკრდობისა, უმფრესისა და უმცრესისა, დიდისა და პატარისა. გარნა ისეი არ იცის, იმ უგუნურმან, რომ ამისთვის მიიღებს იგი დიდს სასჯელს იმ ქვეყანას! იმას კი არ ფიქრობს ის უბედური, რომელ ეს ქუჩისა არის დროებითი, რომელიათაცვე მისი სიტყვებზე, და რომელიათაც პირობათზე, მცოდნელი, მიეცემა მეორეთ მოსკლასა დიდს კითხვასა ბ მით საუგუნო გენიას! . . . პირობათზე, საუვარდნო ძმანო, განკიცხავს თვითონ უფალი ჩუჭნი იესო ქრისტე, ოდეს იტყვის იგი ფარისეულებზედ: «მანდობელ არს ჩემდა ერი ესე, პირითა მათითა და ბავითა მათითა ზატვი-მცემს მე, ხოლო გულის მათნი შორს განშორებულ არიან ჩემგან, ამოდ მისახურობენ მე» მათ. 15, 8. 9. მასა სადაშე, უფიქრული კეთილი საქმე პირობათზე კაცისა ცრუ არს ანუ ამაო; ვინაიდგან გარეგანთა კეთილ-მისახურობის საქმეთა, პირობათზე კაცი მოიხმარებს მოსაზრებულად ხალხის ზატვი-მცემისა და არ ფი-

ქრებს თავისის გულის შინაგანის გამართვისა თჳს. მათ. 6, 5-7.
ესრეთ, საყვარელნო ძმანო, ჰიწმომთნეობა ძრეულ ეწინააღმდეგების
ამა მეორესა მცნებასა!

ახლა რა უნდა ვქმნათ, საყვარელნო ძმანო, რომ არ მოვიქცეთ
წინა აღმდეგ ამა მეორისა მცნებისა?

ჩუწნ, უკეთუ გვსურს ამა მცნების აღსრულება, არ უნდა ვსტეთ
თავიანი არა რაიმესა ნივთის გამოხატულებასა ანუ კერძსა, მას განა
გამოიჩინებინათ თავიანთი ცემანი ხატთა? არა! ვინაიდგან თვითონ
ღმერთმან უბრძანა, რათამცა მოსეს დაედა მობრავს ებრალთ ცაძა-
რში, რქრეს გამოხატულება ქერაბითა, და ამასთანავე იმ შინაგანს
ცაძრის ნაწილში, რომელშიაც ხალხი მიიქცეოდან თავიანთის საცემელად
ღმერთისა. ეს იმას არ ეთანხმებოდან მხოლოდ იმ შემთხვევაში, რადე-
საც, ვისმე დაეწყო იმათი ღმერთ-ყოფობა. მაგრამ ამ მცნებას სრულ-
იად არ ეწინააღმდეგება ჰატვიის ცემა ხატთა, რადესაც მათ ჰატვი სცე-
მენ, რადგანათაც ღმერთის მოსამსახურეთა, შუამდგომელთა და სათნო
ყოფელთა. ესრეთ, საყვარელნო ძმანო! უკეთუ გვსურს ჩუწნ ამა მცნე-
ბის აღსრულება, აღმოვთხვრათ ჩუწნ შორის ანგარება—მონაგების არა
მოუწყობითა და უხვებითა;—ამხარტავანება და ზვაობა — სიმშვიდითა;—მუ-
ცლისთნება ანუ გემოვნება და ნაყრფანება — მოთმინებითა და მარხუ-
ლობითა;—ხოლო, უკანასკნელ, ჰიწმომთნეობა — კეთილის ყოფითა დათა-
რულად. რადესაც, საყვარელნო ძმანო, ამათ ყოველსავე შევიძინებთ
მაშინ ვიქმნებით აღმასრულებელი ამა მცნებისა; «არა ჭქმნე თავისა შე-
ნისა კერში, არცა ყოველი მსგავსება, რადენი არს ცათა შინა ზე, და
რადენი არს ქუწყანასა ზედა ქუწ, და რადენი არს წყალთა შინა
და ქუწზე ქუწყანისა, არა თავიანთი-ჭსცე მათ და არცა მსახურნო მათ»
ამინ.

მღუდელი ლაზარე ტურნიკი.

სხუა და სხუა ამბავი.

ნეკროლოგი. ცხრამეტს ნოემბერს ჩუღურ წ. მიიტყულა მშვიდობით მოსკოვს დიდად-სახელოვანი ყოველს ქრისტიანაში მიტრეპოლიტი მოსკოვისა თეოლოგი, ჰე-ისა წლისა შობითგან. როგორც სიტყვებში, ეგრეთცა შემდგომად სიკუდილისა სცა მას ჯეროვანი პატივი მრთულმა რუსეთმა დიდითგან ვიდრე მცირედმდე, ხელმწიფითგან ვიდრე მონადმდე,—და იხადეს მისთვის პანაშვიდი ყოველს ეკლესიაში. განსაკუთრებით ტფილისში, მისმა უმაღლესობამ მიხაილ ნიკოლაოვის ძემ, მოადგილემან ხელმწიფისამან, აწიკინა ყოვლად-უსამღებლოდ ექსარხოსს და პანაშვიდიც ახდეკანა განსკუთრულის თეოლოგისთვის, პირველს დეკემბერს, ტფილისის სემინარიის ეკლესიაში, სადაცა ბრძანდებოდა თვით მისი უმაღლესობა და სრულად ტფილისის დიდკაცობა სამკლოვიარო ცერემონიითა.

დანიშვნა მოსკოვის მიტრეპოლიტისა. შემდგომად ნეტარ-სხენებულის თეოლოგის აღსრულებისა, ბეკრსახანს იყო ლაშარაკი მისთვის, თუ ვინ გახდება ღირსი მის კათედრისაო. საზოგადო ხმა აჩვენებდა სხუა და სხუა ღირსეულსა კანდიდატსა, მაგრამ ბოლოს კი გაიგეს რომ მოადგილედ განსკუთრულის მიტრეპოლიტისა მოსკოვის კათედრად დანიშნა ყოვლად-უსამღებლოდ აჩხიებისკობისი კამხატკისა ინოკენტი, მღებლოობისაგან შემდგარი ბერად და თრად სხენებული და დამსახურებული მისიონერობისა ღვაწლითა.

ამოწიკვა ბლადოჩინისა სიღნაღის უეზდში. შემდგომად გარდმოყვანისა სიღნაღითგან ტფილისს საკონო-ჩიტლად ინსტიტუტისა, ბლადოჩინის მღებლის გრიგოლ ღამბაროვისა, გაიხსნა იქა მღებლობის და ბლადოჩინობის ვაკანსია, რომელსა ზედა დანიშნა პირველად ყოვლად-უსამღებლოდ ექსარხოსმა ერთი კეთილ-საიმედოთა ახალთა კურსოვნიკთაგანი—ლასარე ტურევი; მაგ-

ჩემ ბოლოს, შემდგომად გურთხევისა უ. ტურქიკისა მღუდლად, მის-
მა მეუთებამ მისცა ნება იქაურს სამღუდელაებს, თხუენისაებრ მათი-
სა, ამოწმევად ბლადღაჩინისა თავისა თჳსისათჳს ადგილმობრითა დიწს-
თა სამღუდელათაგან, ჩაატა დიდათ ესამოგნათ მმ, მღუდლებსა,
ვიანატა გკესმა. და ესრეთ ჩუწნმიერ წარმოთმული ჭანრი, ღუთის
მადლით, მოდის აღსრულებაში ცოტ-ცოტად.

მღუდლის გაგზავნა სპარსეთში. ნინოწმიდის სობო-
რის იღუმენი გრიგორ (დადიანი) გაიგზავნა წ-ს თებერვალსა სპარსე-
თის ქალაქს თავრიზს, აღსასრულებელად მღუდელ-მოქმედებისა იქაურის
გონსულისა და მისის გრებისათჳს, დიდიმარხ-ვის და ბრწყინვალე
ადბომის დღეებში.

შობა ქრისტესი.

ვიწყობთ თუ არა სახარებასა,
გზოებთ ნუგეშსა, ქრისტეს შობასა,
რომელ აღსრულდა ღუთის ბანგებითა,
წინათვე თქმული აღნიშნულს დროთა.
მარიაშ დედა სიყრმითვე იყო,
ღუთისა შეწირულ აღთქმითა იყო.
ოდეს ქალწული იქმნა წლავანი,
ქრისტეს შობისა ასაკვანი;
მითხროვილ იქმნა იოსებისა,
კატისა ღუთისა და მახუცისა;
რათა დაიტვას მის ქალწულება;
ჭქონდეს მას ზედ მას მზრუნველობა.
ვიდრე შეერთვამდე მან ჭვავა ქალწულ,
მუცელ-ღებული სულის წმიდისგან;
იოსებ მახუც გუჯითა მარტალ,

ფრად შეძრწუნდა იგი იმისგან.
რა არ იცოდა ეს ღმრთის განგება,
გულს განიზრახა მის განტეკება,
მაგრამ უფალმან ეს არ ინება;
ძილს მოუგლინა მაუწყებელი,
იოსებს ესრეთ შიამგონებელი;
ნუ გეშინიან იოსებ ძეო
წინათ-მეტყველის დაკითხვას!
მიღებად შენდა დედა ღმრთისა;
იშუების მისგნით სულის წმიდისაგან,
შვას მან ძე ღმრთისა ზეტყობისა,
რამელი იქმნა ეს ნამდვილ მისგან.
სახელი მისი ესე იქმნების,
იესო ქრისტე მას დაეწმეკის;
ეწოდების მას ძე ღმრთის მალლისა,
და მაცხოვარი ყოვლის სოფლისა.
ესე ყოველი ამისთვის იქმნეს,
სიტყვები იგი რათა აღსრულდეს;
რაც ნამდვილად სთქვა ისაიამან:
შვას ძე იესო აჴა ქალწულმან;
და უწოდოს მას ემმანუილი,
ჩვენთან არს ღმერთი, ნიშნავს რამელი.
რა განიღვიძა იოსებ ძილად,
მსწრაფლ წარიყვანა მარამ თვისად.
ვითარ შვა ქალწულ ძე ზიკმშო თვისი,
სულ არ იცოდა იოსებ ისი;
მას დროს იესო, რამელს უწოდა
და რამელით ხალხი ყველა განათლდა.
ივანე ლაშქარაუცი.

ОФФИЦІАЛЬНЫЙ ОТДѢЛЪ.

*Указъ Святѣйшаго Синода отъ 3 Декабря 1867 года,
за № 54. О составленіи церковныхъ библіотекъ.*

Святѣйшій Правительствующій Синодъ слушали предложеніе Господина Синодальнаго Оберъ-Прокурора отъ 22-го Іюня за № 3225, съ приложеніемъ: а) полученнаго имъ, Господиномъ Оберъ-Прокуроромъ, отъ покойнаго Преосвященнаго Митрополита Московскаго Филарета отношенія, за № 213, въ послѣдствіе переписки о составленіи для церквей библіотекъ; б) списка признаваемыхъ нужными, для сихъ библіотекъ, духовныхъ книгъ, и в) даннаго по этому предмету покойнымъ Преосвященнымъ Митрополитомъ Филаретомъ предписанія Московской Консисторіи. И по справкѣ, Приказали: Покойный Преосвященный Митрополитъ Филаретъ, въ слѣдствіе сдѣланнаго Господиномъ Оберъ-Прокуроромъ сношенія съ нимъ, касательно составленія для

церквей библиотекъ, сообщилъ, что усмотрѣвъ изъ собранныхъ по Московской епархіи свѣдѣній, что успѣхи по составленію церковныхъ библиотекъ, въ исполненіе циркулярнаго указа Святѣйшаго Синода, отъ 15 Февраля 1832 года, весьма неудовлетворительны, онъ призналъ въ настоящее время лучшимъ обратить вниманіе не столько на умноженіе книгъ, сколько на приобрѣтеніе, хотя не многихъ, но нужнѣйшихъ; съ этою цѣлію реестръ книгъ пересмотрѣнъ и раздѣленъ на три отдѣленія, съ тѣмъ, чтобы на первый разъ сильнѣе настоять на приобрѣтеніи въ церкви тѣхъ книгъ, которыя поставлены въ первомъ отдѣленіи сего реестра, и потомъ постепенно требовать пополненія церковныхъ библиотекъ книгами и двухъ прочихъ отдѣленій. Согласно чему дано Преосвященнымъ Митрополитомъ Филаретомъ Московской Консисторіи особое предписаніе. Святѣйшій Синодъ, признавая сдѣланное покойнымъ Преосвященнымъ Митрополитомъ распоряженіе вполне соответствующимъ цѣли и принимая во вниманіе, что принятая имъ мѣра можетъ быть съ пользою примѣнена и въ другихъ епархіяхъ, гдѣ успѣхи по составленію церковныхъ библиотекъ также окажутся недостаточными, опредѣляетъ: дать знать о распоряженіи покойнаго Преосвященнаго Митрополита Филарета циркулярнымъ указомъ всѣмъ Епархіальнымъ Преосвященнымъ, въ тѣхъ видахъ, не признаютъ ли они удобнымъ сдѣлать подобное же распоряженіе и по своимъ епархіямъ, если принятая по Московской епархіи мѣра окажется необходимою;

для чего разослать, при указахъ, исправленный покойнымъ Преосвященнымъ Митрополитомъ Филаретомъ списокъ духовныхъ книгъ для церковныхъ библиотекъ, а также, для соображенія, и данное имъ по сему дѣлу Московской Консисторіи предписаніе.

СПИСОКЪ

Духовныхъ книгъ для составленія церковныхъ библиотекъ, дополненный и исправленный покойнымъ преосвященнымъ Митрополитомъ Филаретомъ.

ОТДѢЛЕНІЕ I.

- 1) Библія.
- 2) Новый Завѣтъ на Славянскомъ и Русскомъ нарѣчїи.
- 3) Писанія Св. Василя Великаго.
- 4) — Св. Іоанна Златоустаго: о священствѣ; Бесѣды: на Евангелиста Матѳея, на посланіе къ Римлянамъ.
- 5) Бесѣды Св. Ефрема Сирина.
- 6) Св. Кирилла Іерусалимскаго огласительныя и тайноводственныя поученія.
- 7) Православный Катихизисъ.
- 8) Писанія Св. Тихона Воронежскаго, по крайней мѣрѣ, нѣкоторыя.
- 9) Бесѣды къ глаголемому старообрядцу.

ОТДѢЛЕНІЕ II.

- 10) Игнатія Богоносца посланія къ вѣрующимъ во Христа.
- 11) Писанія Св. Григорія Назіанзина.
- 12) Прочія писанія Св. Іоанна Златоустаго.

- 13) Преподобнаго Макарія Египетскаго слова.
- 14) Его же Бесѣды о христіанскомъ совершенствѣ.
- 15) Писанія Аввы Дорошея.
- 16) Св. Іоанна Дамаскина Богословіе, или обстоятельное изложеніе православныя христіанскія вѣры.
- 17) Благовѣстникъ или толкованіе на четыре Евангелиста, Теофилакта Болгарскаго.
- 18) Житія святыхъ или Миней четіихъ.
- 19) Прологъ или Синаксарій.
- 20) Писанія Св. Димитрія, Митрополита Ростовскаго.
- 21) Истинно-древняя и истинно православная Христова Церковь, Преосвященнаго Митрополита Григорія.
- 22) О должностяхъ Пресвитеровъ приходскихъ.
- 23) Начертаніе Церковно-Библейской Исторіи.
- 24) Начертаніе Церковной исторіи отъ Библейскихъ временъ.
- 25) Книга правилъ Святыхъ Апостоловъ, Святыхъ Соборовъ и Святыхъ Отецъ.
- 26) О служеніи и чиноположеніи Православныя Греко-Россійскія Церкви.

ОТДѢЛЕНІЕ III.

- 27) Указаніе пути въ царствіе небесное: Бесѣды Преосвященнаго Иннокентія, Архіепископа Камчатскаго.
- 28) Новая скрижаль, Веніамина, Архіепископа Нижегородскаго.
- 29) Богослужебные каноны на греческомъ съ переводами Славянскимъ и Русскимъ.
- 30) Сокращенная исторія Русской Церкви, Преосвященнаго Филарета Черниговскаго.
- 31) Жизнеописанія Святыхъ Россійской Церкви, А. Н. Муравьева.

Филаретъ Митрополитъ Московскій.

Даліше покойнымъ преосвященнымъ Митрополитомъ Филаретомъ Московскою Духовною Консисторіею предписаніе по дѣлу о составленіи церковныхъ библіотекъ.

- 1) Списокъ книгъ, назначаемыхъ въ составъ церковной библіотеки раздать по церквамъ, кромѣ домовыхъ и приписныхъ, не имѣющихъ причтовъ.
- 2) Предписать Благочиннымъ, чтобы побуждали Священниковъ пріобрѣтать въ церковь назначенныя книги, сначала поставленныя въ первомъ разрядѣ, а потомъ постепенно и прочія, и къ сему располагать церковныхъ старостъ; для чего представлять имъ, что учрежденіе церковной библіотеки относится и къ пользѣ прихожанъ; потому что изъ Отечественныхъ книгъ могутъ быть читаемы поученія въ церкви, и нѣкоторыя книги, на примѣръ, Житія Святыхъ, прихожане могутъ читать или слушать чтеніе оныхъ въ домахъ членовъ причта въ праздничные дни.
- 3) Благочиннымъ предписать также, чтобы при обзорѣни церквей въ концѣ текущаго года обратили вниманіе на состояніе церковныхъ библіотекъ, и донесли, въ которыхъ церквахъ составленіе библіотекъ идетъ преимущественно успѣшно, и которыя наиболѣе въ семъ отстали отъ другихъ, особенно при нескудномъ ихъ положеніи.
- 4) Поставить

въ обязанность Священникамъ, изъ имѣющихся въ церкви Отеческихъ книгъ, избирать поученія, или краткія части поученій, соотвѣтствующія разумѣнію и потребному для прихожанъ назиданію; и въ праздничные дни, въ которые не произносятся собственныхъ поученій, читать оныя при Богослуженіяхъ въ установленное время. 5) Совѣтовать Священникамъ, и прочимъ членамъ причта, въ праздничные дни учреждать въ домахъ чтеніе душеполезныхъ книгъ, къ слушанію которыхъ приглашать желающихъ изъ прихожанъ, въ чемъ нѣкоторыми Священниками сдѣланы уже опыты съ добрыми успѣхами. Для сего книги, существующія въ переводахъ Славенскомъ и Русскомъ, надобно пріобрѣтать въ церкви, преимущественно въ Русскомъ переводѣ.

Филаретъ Митрополитъ Московскій.

НЕКРОЛОГЪ. 13-го февраля 1868 года, скончался въ Тифлисѣ, послѣ продолжительной и жестокой болѣзни, профессоръ духовной семинаріи Корнилій Адриановичъ Введенскій.

Приб. къ 1 № Груз. Д. В. 1868.